БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

№ 124 (6559)
июниин
25
ЧЕТВЕРГ
1953 он

Сэн 20 мүнгэн.

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

Гүрэнэй шэнэ урьһаламжые эмхитэй һайнаар захижа, Эхэ оронойнгоо ажахы ба культурые улам саашадань хүгжөөхэ талаар партиин XIX съездын хараалһан асари ехэ программые амжалтатайгаар бэелүүлэе!

ГҮРЭНЭЙ ШЭНЭ УРЬҺАЛАМЖА

Манай газетын мүнөөдэрэй номерто «СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ Гүрэнэй урьһаламжа (1953 оной гаргалга) гаргаха тухай» ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй гаргаһан тогтоол толилогдобо.

Энэ тогтоолые агуухэ советскэ Эхэ ороной оломиллион ажалшад гүн ехэ баяр баясхалантайгаар хүлеэн абаба. Урьһаламжаар элсүүлэгдэдэг бүхы мүнгэн зөөри ороной экономикые ба культурые хүгжөөн һалбаруулха, социалистическэ гүрэнэй хүсэ шадалые дам саашань бэхижүүлхэ, арад зоной материальна ба культурна ажабайдалай хэмжээе улам дээшэлүүлхэ хэрэгтэ зорюулагдадаг гэжэ советскэ хүнүүд һайн мэдэдэг. Эгээл тиимэ дээрэһээ жэл бүхэндэ Советскэ правительствын гаргадаг урьһаламжанууд угаа ехэ амжалтатайгаар арад зоной дунда тараагдадаг юм.

Ленин—Сталинай партиин сэсэн мэргэн хүтэлбэри доро манай ороной хүдэлмэришэд, колхозникууд болон ажалша интеллигенци социализмһаа коммунизмда дамжан орохо замаар шармайн дабшажа ябана. Мүнөө үедэ Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XIX съездээр хараалагдаһан асари ехэ программые бэелүүлхын түлөө тэдэнэр эсэшэ сусашагүйгөөр тэмсэжэ байна. Бүхы советскэ хүнүүд хаа хаанагүй, промышленна, транспортна предприятинуудта, колхозууд, совхозууд болон МТС-үүдтэ өөһэдынгөө шэн габьяата ажалаар үйлэдбэриин шэнэ шэнэ илалтануудые туйлана.

1951—1955 онуудта СССР-ые хүгжөөхэ табадахи табанжэлэй түсэбэй ёһоор, манай орондо хэдэн олон шэнэ ехэ барилганууд бодхоогдохо, наука ба культура хүгжөөхэ талаар нилээд ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ юм. Эдэ гайхамшагта зорилгонуудые амжалтатайгаар дүүргэлгэдэ гүрэндэ мүнгэн зөөриин хэрэгтэй байһаниинь хэндэшье мэдээжэ. Шэнэ урьһаламжаар ороһон мүнгэн сүм энэ хэрэгтэ хандуулагдаха байна.

Энэ жэлэй урьһаламжын онсо өөрэ шэнжэнь юуб гэхэдэ, правительствын тогтоолой ёһоор тэрэнэй хэмжээнь урда жэлнүүдэйхидэ орходоо нилээд доошолуулагдаһан байна. Энэ ушарһаа, хүдэлмэришэд болон албахаагшад өөһэдынгөө һарын салин хүлһэнэй хоёр неделиин хэмжээнһээ ехэ бэшээр урьһаламжа захиха ёһотой гэжэ Советскэ правительство заагаа. Мүн тэрэшэлэн колхозуудай гэшүүдэй дунда урьһаламжа тараалга энэ онсо байдалһаа дулдыдаха байна.

Советскэ правительствын хараалһан энэ хэмжээ-ябуулга болбол социалистическэ экономикын түргэн хүгжэлтын ба арад зоной ажана байдалые улам саашань һайжаруулха талаар Ленин — Сталинай партиин гаргажа байһан анхарал оролдолгын толотомо шэнэ гэршэ мүн болоно.

Манай партиин Центральна Комитет болон Советскэ правительство социализмын экономическа хуули ёһоной үндэһэ һуури дээрэ өөрынгөө үдэр бүриин политикые ябуулжа, советскэ арадай культурна ба материальна ажабайдалые улам һайжаруулна. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай һүүлээр эдеэ хоолой ба промышленна товарнуудай үнэ сэн тоогоороо зургаа дахин химдаруулагдаһан байна. Энээнэй ашаар хүдэлмэришэдэй, албахаагшадай бодото салин хүлһэн, колхозникуудай олзо доход нилээд дээшэлээ. Үдэр бүхэндэ ургажа байгаа ажалшадай материальна эрилтэнүүдые бүрин гүйсэд хангахын зорилгоор табадахи табанжэл соо хэдэн олон шухала шухала хэмжээ-ябуулганууд бэелүүлэгдэхэ юм. Арадай элүүрые сахиха, эрдэм һуралсал хүгжөөхэ, гэр байра олоор бариха гэхэ мэтын хэмжээнүүд тон тодорхойгоор хараалагдана.

Манай гүрэндэ тараагдадаг урьһаламжа хадаа амгалан байдалай, дайнда эсэргүү урьһаламжа гээшэ.

Капиталистическэ оронуудта, илангаяа США, Англи гэхэ мэтэдтэ, гаргагдадаг урьһаламжанууд арад зоной ажабайдалые һайжаруулха хэрэгтэй ямаршье холбоогүй, харин сэрэг дай хэлгэдэ ба тэрэниие бэлэдхэлгэдэ зорюулагдадаг.

Социализмын орондо ба капитализмын оронуудта гаргагдадаг урьһаламжанууд хоорондоо иимэ онсо илгаатай байдаг.

Манай орондо урда жэлнүүдтэ гүрэнэй урьһаламжанууд ажалшадай политическэ ба үйлэдбэриин угаа ехэ дэбжэлтын оршон байдалда тараагдадаг байгаа. Мүнөөшье жэлэй урьһаламжын мүн лэ тиимэ байдалда тараагдаха байһаниинь бата найдабаритай.

Нютагуудтахи партийна болон советскэ органуудай, предприятинууд, колхозууд, совхозууд, МТС-үүдэй, эмхи зургаануудай партийна эхин организацинуудай, сельскэ ба сомоной Соведүүдэй шухала зорилгонь юуб гэхэдэ, гүрэнэй шэнэ урьһаламжые эрхим һайнаар тараахын түлөө тэмсэхэ хэрэг мүн болоно. Ажалшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа, советскэ урьһаламжын удхашанар тухай тэдэнэртэ һайнаар ойлгуулха гээшэ тон шухала зорилго болоно.

Ажалшадай дунда урьһаламжа тараалга хадаа имагтал һайн дураар принципые баримталжа ябуулагдаха ёһотой. Энэ хэрэгтэ элдэб янзын баалалта гаргажа огто болохогүй.

Манай республикын бүхы ажалшадай урьһаламжа тараалгада эдэбхитэйгээр хабаадажа, коммунизм байгуулгын хэрэгтэ өөрынгөө хубитые оруулха байһаниинь дамжаггүй.

Энэ жэлэй гүрэнэй урьһаламжые эмхитэй һайнаар, богонихон болзор соо тараажа, Эхэ ороноо улам бата бэхи болгоё!

Республикын аймагуудта хабарай тарилгын ба пар хахалалгын ябаса тухай

БМАССР-эй Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерствын 1953 оной июниин 20-ной мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

АЙМАГУУД	ТАРИГДААА: Бүхы яровой	ТАРИГДААА: Тэрэ тоодо хартаабха	ТАРИГДААА: Овощь	ТАРИГДААА: Тэжээлэй корнеплодууд	ТАРИГДААА: Силосноэ культурануд	ТАРИГДААА: Зелёнко	Пар хахалалга
Кабанскын	99,8	100,0	93,6	115,0	106,0	61,3	92,9
Б-Кударын	99,7	100,0	96,5	100,0	119,0	95,3	99,9
Яруунын	98,4	100,5	68,0	107,0	112,5	86,1	108,6
Прибайкальска	96,6	96,0	46,7	81,7	117,5	69,7	79,9
Мухаршэбэрэй	96,2	100,4	62,5	100,3	119,4	57,0	100,0
Кударын	94,9	100,3	24,4	101,3	123,0	54,3	61,1
Баргажанай	94,7	94,2	64,0	99,5	107,1	38,2	80,4
Хориин	93,7	100,0	52,6	100,0	164,7	61,6	93,7
Курумканай	93,7	94,0	60,0	75,6	114,0	61,8	86,6
Заиграйн	93,4	101,1	61,6	110,0	102,0	32,3	92,1
Бичурын	93,2	94,4	48,0	104,5	98,6	32,5	79,2
Тарбагатайн	92,9	100,9	61,2	104,7	116,0	45,4	82,5
Хэжэнтын	92,0	99,4	51,3	101,2	100,5	54,6	105,2
Түнхэнэй	91,8	90,9	75,7	103,2	138,6	42,4	94,4
Иволгын	90,7	100,3	65,7	100,0	113,3	39,3	105,4
Закаменай	86,5	85,2	45,6	85,0	76,5	23,2	65,4
Кяхтын	83,7	102,7	34,0	110,9	133,0	19,6	89,5
Х-Байгалай	81,6	64,7	45,0	—	—	—	—
Ториин	80,1	97,7	53,8	79,3	100,0	18,7	75,8
Сэлэнгын	76,8	96,2	51,3	103,6	122,9	25,2	89,3
Зэдын	72,4	108,9	66,7	100,4	117,5	7,4	100,4
Баунтын	65,9	89,4	46,7	90,0	—	30,0	—
Ахын	12,9	35,0	—	—	—	—	—

СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ

СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ Гүрэнэй урьһаламжа (1953 оной гаргалга) гаргаха тухай

СССР-ые хүгжөөхэ Табадахи табанжэлэй түсэбые бэелүүлхэ талаар хэмжээ-ябуулгануудые финансировалхын тула арад зоной мүнгэн зөөри элсүүлхэ зорилгоор, ССР Союзай Министрнүүдэй Совет иигэжэ ТОГТООБО:

1. СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ Гүрэнэй урьһаламжые (1953 оной гаргалга) 15 миллиард түхэригэй хэмжээтэйгээр 20 жэлэй болзороор гаргаха.

2. Урьһаламжын облигацинууд ба тэрэнэй шүүбэринүүдые гүрэнэй ба нютагай алба налогууд болон татабаринуудһаа сүлөөлхэ.

3. СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ Гүрэнэй урьһаламжа (1953 оной гаргалга) гаргаха тухай СССР-эй Финансын министерствээр табигдаһан условинуудые баталха.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведээр 1953 оной июниин 24-дэ баталагдаба

СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ Гүрэнэй урьһаламжа (1953 оной гаргалга) гаргаха

УСЛОВИНУУД

1. СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ Гүрэнэй урьһаламжа (1953 оной гаргалга) 1953 оной октябриин 1-һээ эхилээд 1973 оной октябриин 1 хүрэтэр болзороор гаргагдаба.

2. Энэ урьһаламжа имагтал арад зоной дунда тараагдаха. Урьһаламжа тарааха гурим СССР-эй Финансын министерствээр тогтоогдоно.

3. Урьһаламжа хадаа разряд бүхэнэй 100—100 миллион түхэригэй рязрядууд болон хубаагдана.

Разряд бүхэниинь 20.000 серитэй. Разряд бүхэнэй серинууд № 140001-һээ эхилээд № 160000 хүрэтэр номертой байха.

Сери бүхэнэйнь облигацинууд № 01-һээ эхилээд № 50 хүрэтэр номертой байха.

4. Урьһаламжын облигацинууд 500, 200, 100, 50, 25 ба 10 түхэригөөр гаргагдаба.

500 ба 200 түхэригэй облигацинууд 1 сериин 100 түхэригэй табан гү, али хоёр облигацитай тэн ба тус тустаа 5 гү, али 2 номертой байжа, тус облигацинуудай эндэ дээрэ тэмдэглэгдэһэн номер бүхэндэ нэгэн доро 5 гү, али 2 шүүбэри тудаха ёһотой.

50, 25 ба 10 түхэригэй облигацинууд 100 түхэригэй облигацида тудаһан (хахад, дүрбэнэйнь нэгэ хуби арбанайнь нэгэ хуби) шүүбэриин хубиие абаха эрхэтэй.

5. Урьһаламжын бүхы доходынь шүүбэри болгогдон түлэгдэнэ.

Шүүбэринүүдэй бүхы сумманъ урьһаламжын 20 жэлэй болзор соо дунда жэшээгээр жэлэй 3 процентээр тогтоогдобо.

Урьһаламжын 20 жэлэй болзор соо бүхы облигацинуудай 35 процентнь шүүхэ ба үлэгшэ 65 процентнь өөрынь бодото үнөөр гэдэргээ худалдагдан абтаха.

Шүүһэн облигацинууд түлэгдөөд, саашадаа тиражһаа гаргагдаха.

Урьһаламжын шүүбэринь 100 түхэригэй облигацида 10.000, 5.000, 1.000, 500 ба 200 түхэригэй хэмжээтэйгээр тогтоогдоно. Тиихэдээ тус шүүбэри соо облигациин бодото үнэнь (зуун түхэриг) оролсоно.

6. Урьһаламжын 20 жэлэй болзор соо жэл бүхэндэ 2—2 тираж, хамта шүүбэриин 40 тираж болохо.

Шүүбэриин тиражууд 1954 онһоо эхилээд, СССР-эй Финансын министерствээр тогтоогдоһон болзорнуудта үнгэргэгдэхэ.

7. Урьһаламжын рязряд бүхэнэй шүүбэринүүдэй тиражуудта, тайлбарилан хэлэбэл, 100 миллион түхэриг бүхэндэ доро заагдаһан тоото шүүбэринүүд бууха гэбэл:

Облигациин бодото үные оруулалсан 100 түхэригэй облигациин шүүбэринүүдэй хэмжээнь (түхэригөөр)	Бууха шүүбэринүүдэй тоо: Нэгэ тиражда	Бууха шүүбэринүүдэй тоо: Бүхы 40 тиражнуудта
10.000	1	40
5.000	10	400
1.000	50	2.000
500	500	20.000
200	8.189	327.560
Шүүбэринүүдэй дүн хамта	8.750	350.000
Шүүбэринүүдэй суммын дүн хамта (түхэригөөр)	1.997.800	79.912.000

8. Шүүбэри тудаагүй облигацинууд 1958 оной октябриин 1-һээ эхилээд, урьһаламжын болзорой дүүрэтэр үлэһэн 15 жэл соо бодото үнөөр гэдэргээ (худалдагдан) абтаха.

Урьһаламжын 100 миллион түхэриг бүриһөө гэдэргэнь худалдан абажа байха гэбэл: 1958—1963 онуудта — жэл бүриин 1.000.000 түхэригэй, 1964—1968 онуудта — 1.900.000 түхэригэй, 1969 — 1973 онуудта—9.900.000 түхэригэйхи гэдэргэнь худалдан абтаха.

1958—1972 онуудта худалдан абтаха облигацинууд жэл бүридэ худалдан абтаха тиражнуудаар тодорхойлогдохо. Худалдан абтаха тиражнуудые үнгэргэхэ болзорнууд СССР-эй Финансын министерствээр тогтоогдохо.

Худалдан абтаха тиражнууд соо ороогүй облигацинууд 1973 оной октябриин 1-һээ эхилээд, гэдэргээ худалдагдан абтаха.

9. Шүүбэри тудаһан облигацинууд, мүн бодото үнөөрөө худалдан абтаха ёһотой облигацинууд 1974 оной октябриин 1 хүрэтэр түлэгдэжэ болохо; энэ заагдаһан болзорһоо хойшо тус облигацинууд хүсэеэ гээхэ ба худалдан абтахагүй.

СССР-эй Финансын министр
А. ЗВЕРЕВ.

Информационно мэдээсэл

КПСС-эй Бурят-Монголой областной комитедэй ээлжээтэ пленум һаяхан болобо. «Хабарай тарилгын дүнгүүд ба тэжээл бэлэдхэхэ, ургаса хуряаха, хүдөө ажахын продуктнуудые гүрэндэ тушааха талаар республикын партийна организацинуудай зорилгонууд» гэһэн асуудалые пленум зүбшэн хэлсээ. Зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалаар зохихо тогтоол баталан абтаа.

Мүн пленум хадаа эмхидхэлэй асуудалнуудые шиидхэбэ.

Нүхэр **Н. И. Шальновай** республикаһаа ондоо тээшэ ошохо болоһон дээрэһээнь КПСС-эй обкомой партийна, профсоюзна ба комсомольско органуудай таһагые даагшын уялгаһаа ба бюрогой гэшүүнһээ пленум сүлөөлөө.

КПСС-эй обкомой бюрогой гэшүүнээр нүхэр **Д. С. Лесигые** пленум һунгаһан байна.

КПСС-эй обкомой партийна, профсоюзна ба комсомольско органуудай таһагые даагшаар нүхэр **Н. И. Струин** баталагдаа.

Гутал, хубсаһа, бүд үйлэдбэрилгэ ехэ болоно

СССР-эй Хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиин министрын орлогшо Н. С. Рыжовтой хөөрэлдөөн

Гутал, хубсаһа, бүд ба бусад хэрэгсэлнүүдые хүнгэн промышленностиин үйлэдбэрилгэ жэл бүри ехэ болоно.

Үйлэдбэриин ургалта хадаа түхеэрэлгэ ба түүхэй эдые эрхим һайнаар хэрэглэһэнэй, мүн шэнэ предприятинуудые ашаглалгада оруулһанай ба мүнөө байгаа предприятинуудые һэльбэн заһабарилһанай ашаар туйлагдана.

Ноһон ба торгон бүдүүдые үйлэдбэрилгын ургаһанай ашаар, оёлгын промышленностиин ассортимент нилээд ехэ болгогдоо. Хабар-зунай сезондо 1600 шэнэ түхэлэй костюмууд, платьенууд, пальто ба бусад зүйлнүүд гаргагдаба. Гуталай фабриканууд мянга гаран моделиин ба фасонуудай гутал оёно. Модельнэ гутал үйлэдбэрилгэ 1951 онойхитой сасуулбал 40 процент шахуу үргэдхэгдөө. Хүнгэн, бүхэ улатай гуталнууд, эхэнэрнүүдэй үмдэхэ арһаар эмжэгдэһэн ботинканууд, үндэр тобхотой туфлинуудые олоор гаргалга үргэнөөр эмхидхэгдээ. Жэлэй хоёрдохи хахадта ажалшад эрхим шанартай ноһон бүдүүдые: «Метро» ба «Ударник» гэжэ трико, бастон, габардин, коверкот, «велюр» ба «Столичный» гэжэ драп ехээр абаха юм. Торгон креповэ бүдүүд ба штапельнэ бүдүүд, трикотажна торгон дотор хубсаһан, ноһон трикотаж, эрхим шанартай бүдөөр оёгдоһон эрэшүүлэй ба эхэнэрнүүдэй костюмуудые гаргалга ехэ болоно.

Арһанай промышленность каракуляар хэгдэһэн зүйлнүүд—манто, захануд, малгайнуудые олоор гаргаха юм.

Мүнөө Поволжьедо, Барнаулда, Херсондо ба бусад районуудта текстильнэ хүсэтэ предприятинууд баригдажа байна. Эдэ предприятинуудые ашаглалгада оруулхатай хамта, ажалшадта хэрэгтэй зүйлнүүдые гаргалга бүри үргэдхэгдэхэ юм. Камышинска ба Барнаулска хлопчатобумажна комбинадуудые ашаглалгада оруулхада, ворсово бүдүүдые гаргалга 1953 онойхиһоо арба дахин ехэ болохо байна. Маланжева бүд, фланель, байкые үйлэдбэрилгэ нилээд ургаха юм.

(ТАСС)

Түсэбөө үлүүлэн дүүргэнэ

Закаменай аймагай зарим колхозууд гүрэндэ ноһо тушааха түсэбөө үлүүлэн дүүргэнэ. Жэшээлхэдэ, Үлэгшэнэй сомоной «1-ое Мая» колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Н. Гончиков) ноһо тушааха түсэбөө 180 процент дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 16 центнер ноһо тушаагаа. Мүн Михайловска сельсоведэй Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Д. Цыбиков) ноһо тушааха түсэбөө 122 процент дүүргээд, 6 центнер ноһо түсэбһөө гадуур тушааһан байна. Бур-Цакирай сомоной Ждановай, Цакирай сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхозууд ноһо тушааха түсэбөө үлүүлэн дүүргэжэ байна.

Б. Шоёнов.

КПСС-эй обкомой VI пленум

БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ нүхэр Д. Ц. Цыремпилоной элидхэл тушаа үгэ хэлэлгэ

«Хабарай тарилгын дүнгүүд ба тэжээл бэлэдхэхэ, ургаса хуряаха, худөө ажахын продуктнуудые гүрэндэ тушааха талаар партиина организацинуудай зорилгонууд гэhэн элидхэлэй hүүлээр олон хүн» үгэ хэлэhэн байна.

Партиин Хэжэнгын айкомой секретарь нүхэр **Бельгаев** үгэ хэлэхэ зуураа, ниитын малажалда тэжээлэй бата бэхи база байгуулха асуудалда ехэнхи анхаралаа хандуулба.

—Ниитын адуу малда тэжээлэй база байгуулха хэрэг манай аймаг дотор мүнөө тон хангалтагүйгөөр шиидхэгдэжэ байна. Сабшалангай ба бэлшээриин газарнуудай ургаса hайжаруулгада зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд харюусалгагүйгөөр хандана. Сабшалангай газарнуудые үгэгжүүлхэ талаар айхабтар ехэ худэлмэри хэhэн хэбэртэйгээр хуурмаг мэдээ Молотовой нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Мункин партиин айкомдо хүргэhэн байгаа.

Үнгэрэгшэ жэлдэ үбhэ хуряалгын баян техникые гүйсэд hайнаар ашаглажа шадаагүй дээрэhээ тэжээл бэлэдхэхэ даалгабаря Хэжэнгын, Чесанын МТС-үүд дүүргээгүй, — гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглэбэ.

Үнгэрэгшэ жэлэйнгээ алдуу дутуунуудые зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, мүн аймагайшье партийна, советскэ ба худөө ажахын органууд мүнөө дахинаа дабтажа байна гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Үбhэ хуряалгада бэлэдхэлдэхи дутуу дундануудые, тэдэниие усадхахын талаар партиин айкомой мүнөө үедэ абажа байhан хэмжээнүүд тухай хэлээд, саашань нүхэр Бельгаев республикын Худөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерствые шүүмжэлбэ.

— Манай аймаг сабшалангай уhалагдадаг газарнууд үгы гэжэ тоологдодог. Гэбэшье, hайнаар шэнжэлэн үзөө хада 20 мянган гектар хүрэтэр сабшалангай газарнуудые уhалжа болохо байна. Теэд энээниие шиидхэхэ хэрэгтэ республикын Худөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерствын мэргэжэлтэд зохистой туhаламжа үзүүлдэггүй. Гадна, тус министерство комбайнууд болон худөө ажахын бусад шэнэ машинануудые манай аймагта тон үсөөнөөр үгэдэг,—гэжэ тэрэ шүүмжэлбэ.

—Тэжээлэй бата бэхи база байгуулха, хабарай полевой худэлмэринүүдые хэхэ хэрэгтэмнай Итанцын МТС hулаар туhалдаг, малажалай хүшэр хүндэ худэлмэринүүдые ёhотойгоор механизацилнагүй, —гэжэ Прибайкальска аймагай «Заветы Ильича» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр **Баев** хэлэбэ.

Зарим колхозуудай түрүүлэгшэнэр мэргэжэл шадабаригүйшэг, эрдэм бэлэдхэл багатай байдаг. Теэд тэдэнэртэ худөө ажахын мэргэжэлтэд саг үргэлжын туhаламжа үзүүлдэггүй,—гэжэ тэрэ мэдүүлбэ.

Тэжээл бэлэдхэлгэдэ, таряа хуряалгада колхозойнгоо хэр зэргээр бэлэдхэжэ байhан тухайда нүхэр Баев саашань үргэлжэлүүлэн хөөрөө.

Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр **Сонголов** колхозойнгоо ажал худэлмэри тухайда дэлгэрэнгыгээр тогтон хэлэбэ.

—Манай колхоз хамта 28 мянга гаран толгой адуу малтай юм. Теэд минил 3 мянга үлүүтэй гектар сабшалангай газартайбди. Бэлшээриин ба сабшалангай газарнуудай дутамаг, тэдэнэй ургасын үшөө муушаг байhан ушарhаа адуу малнай жэл бүри үбhэ тэжээлээр дутадаг байна.

Ниитынгээ малажалда тэжээлэй бата бэхи база байгуулхын тулада юу хэхэ ёhотойбибди гэхэдэ, түбхын түрүүндэ сабшалангуудаа hайжаруулха, тэжээлэй культурануудые схээр тариха, олон тонно силос дараха зэргэтэйбди. Мүнөө манай колхоз 27 гектар газарта олон жэлэй ногоо, 45 га наран сэсэг тарихай. 1500 тонно силос дараха ёhотой байhан аад, оройдоо 30 тонно силос мүнөө хээд байнабди,—гэжэ нүхэр Сонголов тэмдэглэбэ.

Томодхогдоhон колхозуудта республикын Худөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерство, нютагуудтахи партийна ба советскэ, худөө ажахын органууд саг үргэлжын анхарал хандуулнагүй. Колхозууд, илангаяа томодхогдоhон колхозууд худөө ажахын мэргэжэлтэдээр гүйсэд хангагданагүй. Манай колхоздо, жэшээнь, зоотехнигүүд ехэ үсөөдэнэ. Энэ ушарhаа малажалаа зоотехническэ заабаряар эрхилжэ шаданагүйбди,—гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Саашань нүхэр Сонголов үбhэ хуряалгада колхозойнгоо хэр зэргээр мүнөө бэлэдхэжэ байhан тухайда дэлгэрэнгыгээр хөөрэбэ.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ нүхэр **Лобсанов** үгэ хэлэбэ.

—Адуу малаа зундаа бэлшээхэ гээшэ тон схэ удхашанартай. Энэ үедэ адуу мал схэ таргалдаг юм. Теэд мал бэлшээлэ зарим газарнууда [illegible] хэгдэнэ. Имагтал энэ ушарhаа, жэшээнь, Сэлэнгын ба Зэдын аймагуудай зарим колхозуудай олохон адуу мал мүнөө хүсэд өөдэлнэгүй. Иимэhээ малайнгаа тамир шадалые хаража үзөөд, тэдэниие таараха таараха рууньi нлгажа бэлшээхэ, толюур малдаа нэмэлтэ тэжээл үгэхэ шухала.

Гэхэ зуура, малажалдаа тэжээлэй бата бэхи база байгуулха гээшэ мүнөө үеын манай эгээл шухаха зорилго мүн. Набшаhата тэжээл бэлдэхэ тон таарамжатай үе ерэбэ. Гэбэшье, энэ шухала асуудалда зохихо анхарал хандуулагданагүй.

Нёдондо адуу малдаа үбhэ тэжээл хүсэд бэлэдхэжэ шадаагүй дээрэhээ үнгэрөөшэ үбэлэй үедэ түгшүүритэ байдалда республикымнай олохон колхозууд ороhон байна. Жэшээнь, Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз үнгэрhэн үбэлэй үедэ үбhэ тэжээлээр дутаад, 12 мянган центнер хүрэтэр ороохо таряагаа адуу малдаа эдюулhэн байна.

Адуу малаа типовой дулаан байрануудаар гүйсэд хангаха гээшэ манай хойшолуулагдашагүй зорилго. Теэд энэ зорилго мүнөө олонхи аймагуудта hулаар бэелүүлэгдэнэ. Гансахан Зэдын аймагта 40 мянган толгой хонидой байра мүнөө хэрэгтэй болоод байна. Гэбэшье, хонидой байра ёhотойгоор баригданагүй.. Зарим колхозуудта барилгын саг үргэлжын бригадануудшье эмхидхэгдээгүй.

Ургаса хуряалгын халуун үе уданшьегүй ойротохонь. Нёдондо олохон колхозууд ороохо таряагаа хатааха газаргүй байhан юм. Мүнөөшье жэлдэ Хэжэнгын, Сэлэнгын ба бусад зарим аймагуудай нэгэшье колхоз зерносушилка бэлэдхэнэгүй,— гэжэ нүхэр Лобсанов тэмдэглэбэ.

Саашань нүхэр Лобсанов механизаторска болон колхозно кадрнууд тухайда дэлгэрэнгыгээр хэлэhэн байна.

—Ямаршье хэрэгэй амжалтые кадрнууд шиидхэдэг гээшэ. Колхозуудай тараанажалай бригадануудай бригадирнууд, малажалай фермэнүүдые даагшад горьтойхон үүргэ дүүргэдэг. Тэдэнэрэй республиканска зүблөөнүүд хаа яа үнгэрэгдэдэг. Гэбэшье, ажахын hалбари бүхэнэй худэлмэрилэгшэдэй зүблөөнүүд үсөөн үнгэрэгдэдэг. Жэшээнь, хониной-товарна фермэнүүдые даагшадай зүблөөн нэгэшье удаа болоогүй.

Тиихэдэ колхозуудтахи үйлэдбэриин саг үргэлжын бригадануудта ёhотой анхарал хандуулагданагүй. Бичурын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхозые гү, али Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозые абажа үзэе. Томодхогдоhон эдэ колхозууд үйлэдбэриин ехэ ехэ бригадануудтай, тэдэнь ехэнхидээ колхозно центрhээ холо байдаг. Жэшээнь, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой нэгэ бригада колхозойнгоо центрhээ 30-аад километр газарта байна. Үйлэдбэриин саг үргэлжын бригадануудые бүхы хэмжээгээр бэхижүүлхэ, тэдэнэй үүргые бүри дээшэлүүлхэ шухала. Үйлэдбэриин бригадануудай дэргэдэ шадаал hаа партийна, партийно-комсомольско группануудые эмхидхэхэ хэрэгтэй,—гэжэ нүхэр Лобсанов хэлэбэ.

—Бидэнэр хэдэн олон шиидхэбэринүүдые баталан абадагшье hаа, тэдэнээ бэелүүлхын тулада эмхидхэлэй худэлмэри hайнаар ябуулнагүйбди. Жэшээнь, эмхидхэлэй-ажахын талаарнь колхозуудые бэхижүүлхэ хэдэ хэдэн хэмжээ-ябуулганууд 1952 ондо зохёогдожо, баталагдаhан байгаа. Тэдэнээ олохон колхозууд мүнөө хүрэтэр бэелүүлээдүй. Теэд ямаршье хэрэгэй амжалта бодото эмхидхэлэй худэлмэриhөө дулдыдадаг гэжэ мэдээжэ,—гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Мухаршэбэрэй аймагай «Гигант» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр **Старков** хабарай полевой худэлмэринүүдые хэхэ түсэбөө колхозойнгоо хэр зэргээр дүүргэhэн тухайда хэлэбэ.

—Манай колхоз хабарай тарилгые хэзээ хэзээнэйхиhээ энэ жэлдэ эмхитэйгээр хэжэ дүүргээ. Тиихэдэ 1200 гектар газараа нарин рядтайгаар ба хэрээhэлүүлэн таряабди. Мүнөө хабарай пар хахалжа дүүргээбди. Бүхы тарилгаяа кондиционно эрхим шанартай үрhэ хүрэнгөөр тариhан байнабди. Тиихэдэ мүнөө 80 гаран гектар талмайда хартаабха hуулгаабди,—гэжэ тэрэ мэдүүлбэ.

Hүүлээрнь нүхэр Старков ниитынгээ малажалда тэжээлэй бата бэхи база байгуулхын түлөө колхознигуудай хайшан гэжэ тэмсэжэ байhан тухайда тогтон хэлэбэ.

—Тэжээл бэлэдхэлэй саг үргэлжын бригада манай колхоздо эмхидхэгдэнхэй. Сабшалангайнгаа ехэнхи хубиие мүнөө хоёрдохёо уhалаабди. 50 гектар газарые бүтүүда болгоhоонь сэбэрлэжэ, тэн [illegible] зэмсэгүүдые заhабарилжа байнабди. hаяын үедэ үбhэ хуряалгын худэлмэриин түсэб зохёожо, колхознигуудайнгаа хамтын суглаан дээрэ баталхабди,—гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Саашань нүхэр Старков хэдэ хэдэн hанамжа, дурадхалнуудые оруулhан байна.

—Манай колхоз худөө ажахын Культурын байшангай гүйсэд түхеэрэлгэнүүдые худалдажа абаhан байгаа. Тэрэнэй байха гэрые hургуулиин ээлhэн дээрэhээ худөө ажахын Культурын байшангые нээжэ шадаагүй байнабди. hургуулиин тусгаар гэр байрые бариха хэрэгые республикын Гэгээрэлэй министерство дары түргэнөөр шиидхэхэ бээз гэжэ найдагдана.

Тиихэдэ Шаралдай голой эрьедэ дамба барижа, хэдэн зуун гектар газараа уhалха гэжэ хараалhан байгаабди. Энэ зорилгоор саг зуура хоёр мэргэжэлтэдые манда эльгээхэ гэжэ республикын Худөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерствын Уhанай ажахын управлениидэ хандаhан байгаабди. Теэд манай гуйлтые тус управлени мүнөө хүрэтэр ханганагүй.

Манай колхоздо худөө ажахын мэргэжэлтэд үсөөдэнэ. Гэбэшье, манда худэлмэрилжэ эхилhэн агроном нүхэр Назаровые республикын Худөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерство hургуулида эльгээжэрхёо. Теэд нүхэр Назаров гээшэ ехэнхидээ hургуулида hураад лэ, өөдтэй ажал хээдүй хүн юм,—гэжэ нүхэр Старков хэлэбэ.

Республикын Худөө ажахын ба бэлэдхэлэй министрын орлогшо нүхэр **Желтый** үгэ хэлэбэ.

—Үбhэ тэжээлэй дутамаг дээрэhээ энэ жэлдэ республикымнай зарим аймагуудта олохон мал гарзалhан байна. Мүн олон мал hубайраа. Энэ ушарhаа малай ороооной кампанида онсо анхарал хандуулагдаха зэргэтэй. Мүнөө адагынь 100 мянган толгой хэнзэ хурьга абаха ёhотойбди. Малаа бэлшээжэ, hайнаар таргалуулха гээшэ ехэ удхашанартай. Колхозууд илангаяа мүнөө үедэ гахайнуудые олоор шахажа, гүрэндөө тушаажа, олон толгой адуу малаа алмажа болохо байна.

—Малдаа шэмэтэ тэжээл элбэг ехээр бэлэдхэхэ, силос hайса дараха шухала. Гэхэ зуура, силосэ түхеэрэлгэнүүдые зарим колхозууд үшөө хээдүй байха юм.

Мүнөө набшаhата тэжээл тон хангалтагүйгөөр бэлэдхэгдэнэ. Үнэндөө мүнөө үедэ оройдоо гурбан аймагууд лэ набшаhата тэжээл бэлэдхэжэ эхилэнхэй. hаяын үдэрнүүдтэ нэн түрүүн уhанда абтадаг, намаг ехэтэй сабшалангуудаа сабшахаар болохонь. Нарай малдаа витаминна үбhэ ногоо элбэг ехээр бэлэдхэхэ шухала, — гэжэ нүхэр Желтый тэмдэглэбэ.

Бичурын аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр **Федотов** үгэ хэлэхэ зуураа, манай аймагай колхозууд мүнөө жэлдэ хамта дээрээ 300 гектар шахуу олон жэлэй ногоонуудые таряа, хэрбээ энээниие зүбөөр харууhалаа хадаа ерэхэ 3—4 жэлэй туршада ногоо тарилгатай севооборотто гүйсэд орожо шадаха байнабди,—гэжэ хэлэбэ.

Саашань тэрэ хадаа үбhэ хуряалгада аймагайнгаа колхозуудай мүнөө хэр зэргээр бэлэдхэжэ байhан тухайда хөөрэбэ.

Тэжээл бэлэдхэлэй худэлмэринүүдтэ бүхы колхознигуудые хабаадуулха, тэдэнэй ажалай бүтээсые эрид дээшэлүүлхэ хэмжээнүүдые абажа байнабди,—гэжэ нүхэр Федотов хэлэбэ.

—Колхоз, МТС бүхэнэй эрилтэнүүдые советскэ ба ажахын зарим дээдэ органууд hайнаар үшөө шэнжэлнэгүй,—гэжэ Тарбагатайн аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр **Иванов** тэмдэглэбэ. — Манай ажал худэлмэридэ яахадаа хэдэн олон алдуу дутуунууд үзэгдэдэг бэ гэхэдэ, даалгагдаhан хэрэгтээ зарим хүнүүд, хүтэлбэрилхы зарим худэлмэрилэгшэдшье хайша хэрэгээр хандана. Үшөө бидэнэр колхозойнгоо ажал худэлмэриие ёhотой hайнаар эмхидхэжэ, колхозник бүхэнэй хэhэн ажалай шанарые шалгажа шаданагүйбди. Бидэнэр, колхозой болон МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд, мэдэлдээ байhан хүнүүдтэ олон янзын захиралта үгөөд лэ, харин тэдэнэй ямараар дүүргэдэжэ байhые hайнаар хинан шалгадаггүй байнабди, —гэжэ тэрэ мэдүүлбэ.

Суулгын МТС-эй директор нүхэр **Цыренов** үгэ хэлэхэ зуураа, хабарай полевой худэлмэринүүдые үнгэргэхэ талаар зарим тэды амжалта МТС-эйнгээ түйлаhан тухайда хөөрэбэ.

Гадна, тэрэ хадаа натура түлэбэрээ зарим колхозууд хангалтагүйгөөр түлэнэ гэжэ шүүмжэлбэ.

Партиин Ториин айкомой секретарь нүхэр **Хандажапов** үгэ хэлэбэ.

—Хабарай тарилгые манай аймагай зарим колхозууд унжагайруулаа гэжэ элидхэл дотор тон зүб тэмдэглэгдэбэ. Ороохото болон тэжээлэй зарим культуранууд хожомдожо таригдаа. Мүнөө параа хахалжа үшөө дүүргээгүйбди.

Эдэ бүгэдын гол шалтагаан юуб гэхэдэ, трактор, машинануудаа МТС-үүднай гүйсэд hайнаар ашаглажа шаданагүй. Зүгөөр хуушарhан колёсно тракторнууд манай Ториин МТС-тэ олон юм. Гэхэ зуура, манай МТС-үүд запасной частьнуудаар гүйсэд хангагданагүй, — гэжэ тэрэ мэдүүлбэ.

—Мүнөө манай колхозууд набшаhата тэжээл бэлэдхэжэ байна. Теэд иимэ тэжээл элбэг ехээр бэлэдхэхын тулада тусгаар зэр зэмсэгүүд хэрэгтэй байhан аад, мүнөө үгы байна.

Тиихэдэ, малай байрануудые бариха гэхэдэ, колхозууднай хюрөөдэгдэhэн материалнуудаар дутана, —гэжэ нүхэр Хандажапов хэлэбэ.

Республикын эмхи зургаануудай үмэнэ хэдэ хэдэн эрилтэнүүдые хэбшье, нүхэр Хандажапов ниитын малажалда тэжээлэй бата бэхи база байгуулха асуудалай Ториин аймагта яахадаа хангалтагүйгөөр шиидхэгдэжэ байhанай гол шалтагаан тухайда юушье хэлээгүй.

Партиин обкомой худөө ажахын таhагые даагша нүхэр **Эрдынеев** колхозуудта ажалай ресурснуудай хэр зэргээр хэрэглэгдэдэг тухайда дэлгэрэнгыгээр тогтон хэлэбэ.

— Урдаа табигдаhан зорилгонуудаа саг болзор соонь бэелүүлхэ арга боломжын манай колхозуудта ба МТС-үүдтэ гүйсэд бии байбашье, хабарай тарилгын, сабшалангай ба бэлшээриин газарнуудые hайжаруулгын, тараанай хойноhоо харууhалгын болон худөө ажахын бусад шухала худэлмэринүүд хэзээ бүхэндэ унжагайруулагдана. Энээнэй гол шалтагааниинь юуб гэхэдэ, колхозно үйлэдбэридэ колхозуудай гэшүүд үшөөл хангалтагүйгөөр хабаадуулагдана. Хүнүүдээр ганса нэгэн колхозуудай дутамагшье hаань, ажахын шухала ямаршье кампаниие олонхи колхозууд амжалтатайгаар бүтээхэ дүүрэн арга боломжотой.

Энэ юун дээрэhээ харагданаб гэхэдэ, жэшээнь, үнгэрэгшэ жэлэй январь, март hарануудта манай республика дотор ажал хэжэ шадаха колхознигуудай оройдоо 40—50 процентнь худэлмэридэ хабаадуулагдаhан байна. Тиихэдэ ажал хэжэ шадаха колхознигуудай 21 процентнь июнь hара соо нэгэшье ажалта үдэр олоогүй. Илангаяа Кударын, Ториин, Зэдын, Түнхэнэй, Заиграйн ба бусад зарим аймагуудта иимэ баримтанууд үзэгдэнэ.

Үнгэрэгшэ жэлдэ Баргажанай, Курумканай, Зэдын ба бусад зарим аймагуудта бүхы колхознигуудайнь 9—13 процентнь ажалта үдэрэй минимум олоогүй байха юм.

Үйлэдбэриин саг үргэлжын бригадануудые бэхижүүлхэ хэрэгтэ ёhотой анхарал хандуулагданагүй. 1952 ондо республикымнай колхозуудта тэжээл бэлэдхэлэй хамта 152 бригада эмхидхэгдэhэн аад, жэлэй hүүл багаар тэдэнэй минил 13-ниинь үлөө hэн. Тиихэдэ олохон колхозуудай тараанажалай бригаданууд тараагдашадаг байна. Үйлэдбэриин саг үргэлжын бригадануудай тараагдашаhан гү, али тэдэнэй үгы байhан ушарhаа ажал хэhэнэйнгээ жэшээгээр колхознигууд нэмэлтэ түлэбэри абажа шаданагүй. Ажалай эмхидхэлэй hула муу байhан дээрэhээ колхознигуудай дунда ажалай журам hуларна.

Теэд ажалай эмхидхэл тухай, колхозно үйлэдбэридэ худэлмэриин хүсэнэй ямар зэргээр хабаадуулагдажа байhан тухай, ажалай нэмэлтэ түлэбэри тухай асуудалнуудаар үнэндөө партиин олонхи айкомууд, аймгүйсэдкомууд ба тэдэнэй Худөө ажахын ба бэлэдхэлэй управленинүүд гүнзэгыгөөр hонирходоггүй гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Ажалай эмхидхэлые ба журамые, ажалай түлөөhые бүхы хэмжээгээр hайжаруулха шухала,—гэжэ нүхэр Эрдынеев хэлэбэ.

— Үбhэ хуряалгада манай аймагай колхозууд үшөө хүсэд hайнаар бэлэдхээдүй байна,—гэжэ партиин Зэдын айкомой секретарь нүхэр **Будаев** мэдүүлбэ.

— Үбhэ хуряалгада хэрэглэгдэхэ худөө ажахын машина, зэмсэгүүд гүйсэд заhабарилагдаадүй. Үбhэ хуряалгын худэлмэринүүдэй түсэб табигдаадүй байна. Аймагаймнай миил гурбан колхозууд набшаhата тэжээл бэлэдхэжэ эхилээ, — гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Саашань нүхэр Будаев ажалай ресурснуудые гүйсэд хэрэглэхэ тухайда хэлэхэ зуураа, манай аймагай колхозуудта ажалай эмхидхэлэй ехэ hула байhые, ниитын ажалда зарим колхознигуудай хангалтагүйгөөр хабаадуулагдадагые тэмдэглэбэ.

—Жэшээнь, манай аймагай Маленковой нэрэмжэтэ томодхогдоhон колхозые абажа үзэе. Энэ жэлэй январь ба февраль hарануудта худөө ажахын тус артелиин гэшүүд [illegible] тэн хахадынь ямаршье ажал [illegible]. Мүн иимэрхүү баримта «Коммунизм» колхоздо үзэгдэнэ.

Ажалай эмхидхэлые ба журамые hайжаруулха хэдэ хэдэн хэмжээнүүдые партиин айком болон аймгүйсэдком мүнөө абажа байна, — гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Худөө ажахын продуктнуудые гүрэндэ тушааха хэрэгэй аймаг дотороо hулаар шиидхэгдэжэ байhые нүхэр Будаев мүн лэ тэмдэглэбэ.

—Илангаяа hүн, ноohон мүнөө үедэ хангалтагүйгөөр тушаагдажа байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ Боргойн совхоз ехэ хэмжээнэй ноohо гүрэндэ дутуугаар үгэhэн байбашье, энэ дутагдалаа усадхаха зохистой хэмжээ совхозой хүтэлбэрилэгшэд мүнөө болотор абанагүй,—гэжэ тэрэ хэлэбэ.

КПСС-эй Мухаршэбэрэй айкомой секретарь нүхэр **Мирошниченко** таряа хуряалгада бэлэдхэхэ тухайда хэлэхэ зуураа, мүн хэдэ хэдэн hанамжа, дурадхалнуудые оруулhан байна.

—Ерэхэ намар хэдэн арбаад мянган гектар таряа хуряаха зэргэтэйбди. Тиимэhээ ороохо таряагаа хатааха, гүрэндэ тушааха, хадагалха хэрэгээ мүнөөнhөө бодомжолжо эхилхээр болоо. Мүнөө манай аймагай колхоз бүхэн механическа ток түхеэржэ байна. Теэд тараанажалай ажал ехэтэй бүхы худэлмэриие механизациилжа мүнөө дээрээ шадахагүй байнабди. Заганай электростанци 4 колхозуудта миил лэ гэрэл үгэдэг юм. Тэрэнэй хүсые дүүрэнээр ашаглахын тулада механическа багахан моторнууд хэрэгтэй байгаа. Теэд тиимэ моторнууд манда үгы.

Манай аймаг дотор үшөө хоёр электростанци баригдажа эхилhэн аад, «Сельэлектрын» республиканска конторын өөдтэй туhаламжа үзүүлдэггүй дээрэhээ мүнөө хүрэтэр бүтээгдээгүй байна, — гэжэ тэрэ шүүмжэлбэ.

—Худөө ажахын зарим продуктнуудые холоhоо асаржа байхын орондо нютаг дээрээ буйлуулха, жэшээнь, крубчатка гаргаха, ногоон помидор буйлуулха арга боломжо аймаг бүхэндэ бии. Теэд энэ асуудалда республикын Хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиин министерство ёhотой анхарал табинагүй.

Түгнын уhалууриин системэ бариха гэжэ хэдэн жэлhээ хойшо хэлсэнэбди. Энэ хэрэгые шиидхэлгэдэ республикын Худөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерство хайша хэрэгээр хандана. Мүнөө Онохойн селекционно станциин мэдэлдэ 1500 гектар сабшалангай газар манай аймагhаа үгтэhэн байгаа. Тэрэ газар колхозуудта үгтэхэ ёhотой болоhон аад, энэ хадаа мүнөө хүрэтэр шиидхэгдээгүй байhаар, — гэжэ нүхэр Мирошниченко шүүмжэлбэ.

Республикын Худөө ажахын ба бэлэдхэлэй министр нүхэр **Лесик** үгэ хэлэхэ зуураа, худөө ажахын мэргэжэлтэдые зүбөөр хэрэглэхэ асуудалда горьтойхон анхарал хандуулба.

— Худөө ажахын мэргэжэлтэдтэ байра байдалай зохистой hайн услови байгуулагданагүй. Жэшээнь, дээдэ hургуули дүүргээд, манай республикада худэлмэрилхэ гэжэ ерэhэн хоёр агроном Ториин аймаг эльгээгдэhэн байгаа. Теэд аймгүйсэдкомой коммунальна таhаг тэдэнэртэ квартира үгэжэ шадаагүй юм, —гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ.

Саашань тэрэ хадаа механизаторска кадрнуудые бэлэдхэхэ тухайда хэлэhэн байна.

—Мүнөө республикымнай МТС-үүд шэнэ техникээр зэбсэглэгдэнэ. Энэ техникые гүйсэд дүүрэнээр ашаглаха кадрнууд манда дутажа байна. Мүнөө үедэ республика дотороо үшөө 300 гаран комбайнернуудые бэлдэхэ ёhотойбди. Олохон тракторна бригаданууд хүсэд бүридхэгдөөдүй. Ургаса хуряалгын эхилтэр эдэ бүгэдэ асуудалнууд бүримүhэн шиидхэгдэхэ зэргэтэй,—гэжэ нүхэр Лесик хэлэбэ.

Партиин Кударын айкомой секретарь нүхэр **Федоров** үгэ хэлэбэ.

—Ниитын адуу малда тэжээлэй база байгуулха талаар манай аймаг дотор зарим тэды худэлмэри хэгдэжэ байна. Энэ жэлдэ тэжээлэй культурануудые нёдондоноойхидо орходоо 3 дахин үлүү ехээр таряабди. Гэбэшье, сабшалангай ба бэлшээриин газарнуудые hайжаруулха талаар өөдтэй юумэ хэгдээгүй. Наг шэбхэ гаргаха, үтэг хэхэ даалгабаринуудаа олонхи колхозууднай дүүргээгүй. Мүнөө үбhэ хуряалгын машина, зэмсэгүүд хүсэд заhабарилагдаадүй байна.

Эдэ бүхы дутагдалнууд юун дээрэhээ үзэгдэнэб гэхэдэ, олонхи колхозуудай партийна эхин организацинууд колхозно ниитын дунда социалистическэ мүрысөө hулаар дэлгэрүүлнэ, тэдэнэй эдэбхи хэшээлые дээшэлүүлхын түлөө ёhотой [illegible] гэжэ нүхэр Федоров [illegible].

Тэжээлэй база байгуулха тухай асуудал ёhотой hайнаар шиидхэгдэдэггүй байгаа,—гэжэ партиин Закаменай айкомой секретарь нүхэр **Биртанов** мэдүүлбэ. — Мүнөө манай аймагай колхозууд ниитынгээ адуу малда тэжээлэй бата бэхи база байгуулхын түлөө горьтойхон оролдолго хэшээл гаргажа байна. hаяшаг партиин айкомой дэргэдэ колхозуудай түрүүлэгшэнэрэй, МТС-үүдэй директорнүүдэй, тракторна, тараанажалай ба тэжээл бэлэдхэлэй бригадануудай бригадирнуудай зүблөө үнгэргэжэ, тэжээл бэлэдхэлэй асуудалые зүбшэн хэлсэhэн байнабди. Үбhэ хуряалгын худэлмэриин түсэб колхоз бүхэндэ зохёогдожо, тэрэ хадаа колхознигуудай хамтын суглаан дээрэ hаяын үдэрнүүдтэ баталагдаха юм. Мүнөө манай аймаг дотор партийна эхин организацинуудай тоосоото-hунгуулиин суглаанууд боложо байна. Эдэ суглаанууд дээрэ үгэ хэлэhэн коммунистнууд ниитын малажалда тэжээлэй бата бэхи база байгуулха асуудалда гол анхаралаа хандуулна,—гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Партиин Түнхэнэй айкомой секретарь нүхэр **Зубакин** худэлмэриингөө дүй дүршэл тухайда дэлгэрэнгыгээр тогтон хэлэбэ.

— Ямаршье хэрэгэй амжалта кадрнуудhаа дулдыдадаг байhаниинь мэдээжэ. Тиимэhээ кадрнуудые ургуулан хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ партиин айком болон партийна эхин организацинууд гол анхаралаа хандуулна. Энэ жэлэй январь hараhаа эхилжэ, колхозуудай түрүүлэгшэнэрэй саг үргэлжын семинар худэлмэрилнэ. Тус семинар дээрэ ямар асуудалнуудай зүбшэн хэлсэгдэхэ байhые партиин айкомой бюро заседани дээрээ хараалдаг юм. Семинар хадаа мүнөө али нэгэн колхоз дээрэ үнгэргэгдэдэг. hүүлшын семинарые XVII партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо үнгэргэhэн байнабди. Эдэ семинарнууд дээрэ колхозой түрүүлэгшэнэр худэлмэриингөө дүй дүршэлые халан абалсадаг. Тиихэдэ мүнөө бидэнэр колхозуудай түрүүлэгшэнэрэй экономическа эрдэм hургуулиие дээшэлүүлхэ зорилго табинхайбди.

«Социализмhаа коммунизмда дамжан оролгын уридшалhан гурбан условинууд тухай нүхэр Сталинай заабари», «Алмалтын ёho гурим» гэhэн ба бусад лекцинүүдые тэдэнэр шагнаhан байна.

Тиихэдэ колхозуудай тараанажалай ба тэжээл бэлэдхэлэй бригадануудай бригадирнуудай, малажалай фермэнүүдые даагшадай эрдэм hургуулиие дээшэлүүлхэ хэрэгтэ мүн лэ анхарал хандуулагдадаг болоо. Бригадирта гү, али фермые даагшада уранhайханай ямар нэгэн ном унша гэhэн тусгаар даалгабари үгэдэг болонхойбди. Энэ хадаа культурна хэмжээгээ тэдэнэй дээшэлүүлхэ хэрэгтэнь ехэ туhа нэмэри болоно.

Колхознигуудай ба механизаторнуудай дунда социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэнхэй. Мүрысөөнэй дүнгүүд ханын газетэнүүдтэ ба «дайшалхы хуудаhануудта» хододоо гаргагдажа байдаг. Ниитэ-политическэ худэлмэри үргэнөөр ябуулhанайнгаа ашаар хабарай тарилгые богонихон болзор соо үнгэргэжэ шадаhан байнабди.

Мүнөө манай колхозууд үбhэ хуряалгада бэлэдхэжэ байна. hаяын үедэ түрүү гар хажууршадай зүблөө эмхидхэжэ, эдэнэй дүй дүршэлые олоной шадабари болгон дэлгэрүүлхэ зорилготойбди,—гэжэ нүхэр Зубакин хөөрэбэ.

Партиин обкомой секретарь нүхэр **Дубровский** үгэ хэлэхэ зуураа, колхозуудта ажалай эмхидхэлэй hула муу байhан тухайда дэлгэрэнгыгээр тогтон хэлэбэ.

—Советскэ ба худөө ажахын органуудые партийна организацинууд хангалтагүйгөөр хүтэлбэрилнэ, худөө ажахын артельнүүдэй правленинүүдэй ажал-ябуулгые хинаха эрхээ колхозно партийна организацинууд hулаар бэелүүлнэ,—гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ.

Саашань нүхэр Дубровский партиин Заиграйн айкомой худэлмэридэхи алдуу дутуунуудые хурсаар шүүмжэлhэнэйнгээ hүүлээр, худөө ажахые хүгжөөхэ талаар нютагуудтахи партийна организацинуудай урда табигдаhан зорилгонуудые тодорхойлбо.

Мүн пленум дээрэ «Заготзерно» республиканска конторын начальник нүхэр **Дряхлов**, республикын Худөө ажахын ба бэлэдхэлэй министрын орлогшо нүхэр **Сельверов** гэгшэд үгэ хэлээ.

hүүлээрнь БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр **Цыремпилон** түгэсхэлэй үгэ хэлэhэн байна.

Пленум хадаа зүбшэн хэлсэhэн асуудалаараа дэлгэрэнгы шиидхэбэри баталан абаа.

Гадна, пленум дээрэ эмхидхэлэй асуудал шиидхэгдээ.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Партийно-эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэриие эрид hайжаруулха

(Заиграйн аймагай партийна организациин конференциhээ)

Июниин 20—21-дэ Заиграйн аймагай партийна организациин XI конференци боложо, КПСС-эй айкомой хүдэлмэри тухай тоосоото элидхэл партиин айкомой секретарь нүхэр Черных хэhэн байна.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XIX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдээр хүтэлбэри хэжэ, Заиграйн парторганизаци үнгэрhэн үе соо аймагайнгаа ажахые ба культурые хүгжөөхэ талаар зарим нэды амжалтануудые туйлаа гэжэ элидхэлшэ болон үгэ хэлэгшэд тэмдэглэбэ.

Конференциин делегадууд тоосоото элидхэл тушаа үгэ хэлэхэ зуураа, юрэнхыдөө шиидхэгдээгүй асуудалнуудта анхаралаа хандуулhан, партиин айкомой хүдэлмэридэхи нилээд олон дутуу дунданууды эрид шангаар шүүмжэлhэн байна.

Заиграйн аймаг республика доторoo эгээн томо аймагуудай нэгэн гэжэ тоологдоно. Эндэ хори шахуу колхозууд, хоёр МТС, хэдэн олон леспромхозууд, промышленна ба транспортна бусад предприятинууд бии. Тиимэhээ партиин айком ажахын эдэ hалбаринуудые тон тодорхойгоор, тэдэнэй онсо илгаануудые хараадаа абажа хүтэлбэрилхэ зэргэтэй байгаа. Теэд, бодото дээрээ партиин айком болбол өөрынгөө урда табигдажа байhан зорилгонуудые гүйсэд шиидхэжэ шадаагүй гэжэ энэ үнгэрhэн конференци тодорхойлбо.

Аймагай колхозуудай ажахын гол hалбари болохо тарян ба малажал угаа гээгдэнги байhаар. Таряанай ургаса дээшэлүүлхэ түсэб жэлhээ жэлдэ дүүргэгдэнэгүй, газартаряалангай ажал эрхилэлгын культурын доодо хэмжээндэ байhан ушарhаа аймагай олонхи колхозууд өрөоhото культурын ургаса га бүриhөө 4,0—5,0 центнер хуряана. Мүн бусадшье культуранuудай тон бага ургаса абтана. Заиграйн аймаг киселевско ба шурыгинска хүдэлөөнэй нютаг гэжэ зүбөөрөө тоологдодог юм. Зүгөөр hүүлэй жэлнүүдтэ хүдөө ажахын эдэ түрүүшүүлэй дүй дүршэл аймаг дотор огто дэлгэрүүлэгдэнэгүй.

Хүдөө ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ МТС-үүдэй үүргын угаа ехэ *болоhониинь* хэндэшье мэдээжэ. Гэбэшье, аймагай МТС-үүд үшөөл муугаар хүдэлмэрилнэ. Курбын ба Ново-Брянска МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй гэмээр мүнөө хэдэн арбаад бүтэн тракторнууд колхозуудай полинуудта гараад «кадрнууд үгы» гэhэн шалтагаанаар миил байжа байдаг.

Колхозуудай ниитын малажал хангалтагүйгөөр хүгжөөгдэнэ гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Ниитын малда тэжээлэй бата бэхи базын байгуулагдадаггүй, малай харууhалгын муу байhан дээрэhээ жэл бүри олон толгой мал үхэжэ гарзална. Жэшээнь, hүүлэй гурбан жэл соо найман мянга шахуу толгой элдэб түрэлэй мал гарзалhан байха юм.

Энэ жэлэй 3 hарын туршада хоёр мянга үлүүтэй толгой мал гарзалаа. Малай үүлтэр hайжаруулагданагүй, ашаг шэмэ үгэлгэнь дээшэлнэгүй. Жэл бүхэндэ хэдэн олон эхэ малнуудай hубайрдаг ушарhаа түл үсөөнөөр абтана. Эдэ бүгэдэhөө гадна, аймагай зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд хүдөө ажахын артелиин Устав бүдүүлигээр эбдэжэ, «доторой хэрэгсэлнүүдтэ» гэдэгээр халхабша хээд, ниитын малые хуули бусаар гаргашална. Тэдэнэй тоодо нэн түрүүн «Улаан Эрхирик» колхозой түрүүлэгшэ байhан Башинов, Сталинай, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозуудай түрүүлэгшэнэр нүхэр Сандаков, Аяндуев гэгшэд оролсоно.

Заиграйн аймагай хүтэлбэрилхы органууд, түбхын түрүүндэ партиин айком эдэ баримтануудhаа зохихо тобшолол хэдэггүй, тэдэнэртэй эбсэжэ байдаг гэжэ бодото байдал харуулна. Юуб гэхэдэ, энэ жэлдэ сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ, малай тэжээл болохо культурануудые тариха талаар өөдтэй юумэ хэгдээгүй.

Промышленна предприятинуудые партиин айком бүришье hулаар хүтэлбэрилнэ гэжэ конференци элирүүлээ. Аймаг доторхи леспромхозуудай олонхинь hараhaa hарада, кварталhaa кварталда модо бэлэдхэхэ ба шэрэхэ гүрэнэй түсэб дүүргэнэгүй, түрүү техникые тон муугаар ашаглана. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, доторой резервнүүдые хэрэглэхэ, алмалта хэхэ асуудалнуудта ёhотой анхарал хандуулагданагүй. Имагтал энээн дээрэhээ 1952 ондо леспромхозууд салин хүлhэнэй фондоор 9 миллион түхэриг үлүү гаргашалhан байна.

Нютагай промышленностиин, худалдаа наймаанай предприятинуудай хүдэлмэридэ мүн лэ нимэрхүү дутагдалнууд үзэгдэнэ. Кадрнуудые шэлэн олохо ба хүмүүжүүлхэ хэрэгэй hулаар табигдаhан дээрэhээ, нэгэ зарим колхозуудта, илангаяа предприятинуудта болон худалдаа наймаанай организацинуудта элдэб хулгайшад, жулигууд, архиншад гэхэ мэтэнүүд шурган ороод, тэндэ хуулида харша, өөhэдынгөө харанхы хэрэгүүдые хэжэ байhаниие конференци дээрэ үгэ хэлэhэн олон делегадууд тодоруулhан байна.

Ажахыдахи эдэ бүхы дутагдалнууд яахадаа, ямар шалтагаанууд дээрэhээ үзэгдэнэб гэжэ асуухаар болоно.

Конференци дээрэ үгэ хэлэгшэд энэ асуудалда эли тодо харюу үгөө. Делегадууд нүхэд Мельников, Дондуков, Макарова, Ботов, Шергина, Баданов болон бусад партиин айкомой хүдэлмэридэхи алдуу дутуунуудые элирүүлхэ зуураа, айкомой секретарьнууд нүхэд Черных, Заставский ба Маланов гэгшэдэй хүтэлбэрин стиль болон арга методые хурсаар шүүмжэлээ.

Партиин айком, тэрэнэй секретарьнууд партийно-эмхидхэлэй ба партийно-политическэ хүдэлмэриие тоодоггүй, партиина эхин организацинуудые тодорхой hайнаар хүтэлбэрилдэггүй, тэдэндэ саг үргэлжын бодото туhаламжа үзүүлдэггүй байгаа. Ажахыдахи амжалтануудые партийно-политическэ хүдэлмэриhөө дулдыдадаг юм гэhэн партиин заабаринуудые тэдэнэр ойлгодоо мартажархёод, ажахые канцелярска методоор, хоохон хүбхай захиралтануудаар хүтэлбэрилхэ гэжэ hэлэдэг байгаа, — гэжэ тэдэнэр онсо тэмдэглэбэ.

Бодото дээрээ, энэ сэгнэлтэнь тон зүб. Партиин айком партиина организацинуудые эмхидхэлэй талаар бэхижүүлхын, зүбөөр хүтэлбэрилхын, тэдэнэй эмхидхэлэй үүргые, политическэ эдэбхиие дээшэлүүлхын орондо, харин тэдэниие алгад гаража, партиин ЦК-гаар үни сагта буруушаагдаhан, хуушанай методоор ажал хэрэгээ ябуулхые оролдодог байгаа. Эгээл тиимэhээ аймагай партиина эхин организацинуудай олонхинь партидотороймы хүдэлмэриие хэрэглэхээ болишонхой байба. Энэ баримтые Хандагатайн леспромхозой партиина организациин жэшээгээр дэлгэрэнгы хаража үзэе. Энэ партиина организаци аймаг соогоо эгээл томохон, 109 коммунистнуудhаа бүридэhэн организаци юм. Тэдэ хэдэн ажалынь харахада, өөдтэй юумэ үгы. Эндэ партиина суглаан үни удаан боложо, ямаршье бодото хэлэгүйгөөр зарлагдадаг. Зүбшэн хэлэгдэhэн асуудалнуудаараа хэдэн юрэнхы тогтоолнуудые абаад, тэдэнэйнгээ дүүргэлтые шалгадаггүй. Олонхи коммунистнуудынь эдэбхи багатай, журам hулатай. Суглаанай зарлагдахада арай гэжэ 40—50 хүн суглардаг, гадна партиин арба гаран гэшүүд түхэрэн жэл соо гэшүүнэйнгээ түлэбэри түлөөгүй, өөhэдынгөө политическэ мэдэрэлые дээшэлүүлдэггүй байха юм. Энэ организациин партиина бюро нэгшье заседани хэдэггүй байгаа. Хэтэрхэйдэ hая болотор бюрогой секретарь байhан Шитин гэгшэ коммунистнуудhаа гэшүүнэй түлэбэри суглуулаад, хоёр мянга үлүүтэй түхэриг үбэршэлэн абаба. Партбюрогой секретаряар hунгагдаhан, леспромхозой директорые политическэ талаарнь орлогшо нүхэр Хальбаев партидотороймы хүдэлмэри hайжаруулха талаар даб дээрэ энэ гэхэ юумэ хэрэгүй hуужа байна.

Партдотоорой хүдэлмэри Энгельсын, Сталинай нэрэмжэтэ, «1-ое Мая» колхозуудай, Шулуутайн леспромхозой партийна организацинуудта илангаяа муугаар табигданхай.

Партийна организацинуудай секретарьнуудые hургаха, хүмүүжүүлхэ талаар өөдтэй хүдэлмэри ябуулагданагүй. Тиимэhээ секретарьнууд ехэ олоороо hэлгэгдэнэ. hүүлэй жэлэй хугасаа соо тэдэнэй 48 процентнь hэлгэгдэhэн байна.

Партиин айком политическэ хүдэлмэридэ анхаралаа хандуулдаггүй байгаа. Айкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр Черных ажахын асуудалнуудаар hамаараад лэ, политическэ, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри тоодоггүй байба. Идеологическа хүдэлмэриие хүтэлбэрилхэ ёhотой байhан айкомой секретарь нүхэр Маланов өөрынгөө харюусалгые мартажа, ниитэ-политическэ хүдэлмэриие баhал тоохоо болиhон байгаа. Аймагай ажалшад дунда политическэ хүдэлмэриин hулаарые, лекци, элидхэлнүүдэй тон үсөөнөөр уншадаггүй, агитколлективүүдэй муугаар хүдэлмэрилдэг болоhые имагтал энээгээр тайлбарилха хэрэгтэй. Энэ жэлдэ партиина hуралсалай сеть мүн хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилөө. Олохон кружогууд ба политhургуулинууд hуралсалайнгаа программа дүүргээгүй.

Ажалшадые коммунистическэ хүмүүжүүлхэ талаар партиин хурса зэбсэгүүд болохо газетэ, радио, кино болон культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудые угаа муугаар хэрэглэдэгэ гэжэ делегадууд шүүмжэлээ.

Комсомольско болон профсоюзна организацинуудта партиин айкомой бодото туhаламжа үзүүлдэггүй байhан гэжэ тэдэнэрэй олонхинь эмхидхэлэй талаар hула байhаар.

Нютагай советскэ органуудые партиин айком мүн hайнаар ударидажа, гүрэнэй дээшэлүүлхэ шадаагүй, харин тэдэнэй орондо элдэб асуудалнуудые шиидхэхэ гэжэ оролдодог байгаа.

Эдэ олон дутуу дунданууды элирүүлээд, партиина конференци иимэ тобшолол хээ: нэгэдэхээр, партиин айком партийно-эмхидхэлэй, партийно-политическэ хүдэлмэриие hайнаар табижа шадаагүй; хоёрдохёор, партиин айкомой бюро, нэн түрүүн, айкомой секретарь нүхэр Черных аймагай партиина организаци дотор шүүмжэлэлгэ дэлгэрүүлхын, доороhоо гараhан шүүмжэлэлые дэмжэхын орондо, харин тэрэниие дарын ушарта хабшаха hэдэлгэ байгаа; гурбадахяар, партиин дээдэ органуудай шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтэ хинан шалгадаггүй, кадрнуудые зүбөөр шэлэн олохо, хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ горьтой дутагдалнуудые гаргаhан байгаа.

Энэ тобшолол үндэhөөр конференци болбол партиин айкомой хүдэлмэриие хангалтагүй гэжэ нэгэн hанаалаар сэгнээд, элирүүлэгдэhэн алдуу дутуунуудые саашада усадхаха тодорхой шиидхэбэри абаба.

Конференциин hүүлээр айкомой эмхидхэлэй пленум боложо, партиин айкомой секретарьнуудаар нүхэд Петров, Ангаров, Стулев гэгшэд hунгагдаба.

Мяханай комбинадай клубай дэргэдэхи библиотекэ соо.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: библиотекарь Г. М. Мурзина уншагшадта ном үгэжэ байна.
А. Мантаевай фото.

Клубай дэргэдэхи библиотекэдэ

Мяха-консервын комбинадай клубай дэргэдэхи библиотекэдэ культурно-гэгээрэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулагдана. Эндэхи уншалгын зал соо уужам, hаруул. Номойнь фонддо 12 мянгаhаа дээшэ том ном бии. Тэрэшэлэн эндэ элдэб газетэ, журналнууд абтана. Тус библиотекэhээ 1100 хүн ном абажа уншана, гадна уншалгын залда үдэр бүхэндэ хэдэн олон хүн ородог юм. Эндэ эмхидхэгдэhэн 6 нүүдэл библиотекэ комбинадай цехүүдтэ ажалладаг хүнүүдые хангана.

Бурят-Монголой литературын үндэhэ hуури табигша Хоца Намсараевай «Үүрэй толон» гэжэ номоор эндэ hаяхан уншагшадай конференци үнгэргэгдөө. Библиотекэ мүнөө Воронковой «Алтайская повесть» гэжэ номоор уншагшад-хүүгэдэй конференци үнгэргэхөөр бэлэдхэжэ байна. Энэ конференци июлиин 5-да үнгэргэгдэхөөр хараалагдана.

Харланай библиотекэдэ

Харлан гэжэ хадын хаяада Бичурын аймагтахи хүдөө ажахын томохон артельнүүдэй нэгэн болохо Кировэй нэрэмжэтэ колхоз оршодог.

Колхозой центрын гол дунда үндэр сагаан байшан бии. Энэ хадаа хүдөөгэй библиотекэ мүн. Үдэшын боро хараанаар электрическэ лампочкануудай носомсоор библиотекэ руу колхознигууд, хүдөөгэй интеллигенци ерэжэ эхилдэг. Эдэнэр хүдэлмэриингөө hүүлээр сүлөөтэй сагаа hайнаар үнгэргэдэг болонхой, центральна шэнэ газетэ, журналнуудые, политическэ, уранhайханай, хүдөө ажахын болон научно-популярна номуудые уншаха аргатай байдаг. Тэрэшэлэн эндэ шатар, даамаар наададаг юм.

Библиотекэдэ 3 мянга гаран элдэб номууд тоологдоно. Тэдэнэй тоодо ородой литературын ба марксизм-ленинизмын классигуудай зохёолнууд, советскэ уранзохёолшод-Сталинска шангай лауреадуудай ба Бурят-Монголой уранзохёолшодой, мүн бусадшье номууд ороно.

— Манай библиотекэhээ мүнөө 131 хүн саг үргэлжэ ном абажа уншана. Шэнэ жэлhээ хойшо эдэнэрэй зариманиинь хэдэн олон номуудые абажа уншаа, — гэжэ библиотекые даагша Буян Шагжитаров хөөрэхэ зуураа, уншагшадай абонементнэ карточка гаргажа харуулна.

Юрын колхозник Арья Банзаров шэнэ жэлhээ хойшо 32 ном уншаhан байна. Тэдэнэй тоодо А. Фадеевэй «Залуу гварди», Б. Полевойн «Бидэнэр советскэ хүнүүдбди», Арсеньевэй «Уссурийска хизаарай ой тайга соогуур», Ж. Тумуновай «Нойрhоо hэриhэн тала» болон бусад олон номууд бии. Искра Нимаевна Норбоева жэлhээ бага болзор соо 50 гаран номуудые уншаhан байха юм.

Коммунист Б. Шагжитаров библиотекынгээ хүдэлмэриие hайжаруулха хэрэгтэ ехэ оролдолго гаргана. Библиотекэ дотор ходоодоо hаруул сэбэр, эмхи гуримтай байдаг. Уншагшадта номуудые hайшаан дурадхаhан список эли газарта үлгэгдэнхэй. Энэ список шэнэ номой орохо бүри hэлгэгдэжэ байдаг юм. Шэнэ гараhан номуудта зорюулжа выставкэ эмхидхэгдэнхэй. Ямар нэгэн шухала кампаниин болоходо, тэрээндэ хамаатай номууд мүн лэ шэлэгдэжэ эли газарта табигдадаг юм. Тэрэшэлэн библиотекэдэ Сталинска шангай лауреадуудай ямар нэгэн номоор саг үргэлжэ хөөрэлдөө болон уншагшадай конференци болодог байна. Библиотекын хүдэлмэри гансашье энээгээр хизаарлагданагүй. Тус библиотекэ нүүдэл библиотекэнүүдые эмхидхэжэ, таряанажалай бригадануудта ба малажалай фермэнүүдтэ эльгээдэг байна.

Нүхэр Шагжитаров гансашье шадабаритай эмхидхэгшэ бэшэ, харин бэлэдхэлтэй агитатор юм.

Д. Цыренов.

БЕРЛИНДЭ ХАРИИН ХҮЛhЭНШЭДЭЙ ХЭhЭН АВАНТЮРА БУРУУ hҮРӨӨ

Берлиндэ хариин хүлhэншэдэй хэhэн авантюра тухай, урда Корейдэ Ли Сын Манай hүрэг дээрмэшэдэй гаргаhан хорото аашанууд тухай мэдээсэлнүүдые hүүлэй үедэ дуулаад байхадаа, дэлхэйн бүхы оронуудай үргэн ниитэ зон ехэтэ зэбүүрхэн сошордоhон байна. Дэлхэйн бүмбэрсэгэй ондо ондоо газарта болоhон эдэ событинуудай хоорондоо таhаршагүй холбоотой байhандань ямаршье ажаг hэжэг байхагүй. Эб найрамдалай дайсадай хорото муухай аашанууд тухай, эб найрамдалые хүсэдэггүй, эб найрамдалhaa айдаг, уласхоорондын түгшүүрилые hуларуулхагүй гэжэ бүхы аргаар оролдодог, хархис бүлэг нюурнууд тухай эндэ хэлэгдэнэ.

США-гэй, Англиин, Баруун Германиин ба зарим бусад оронуудай хархис хэблэл Берлиндэ июниин 17-до болоhон событинуудай бодото үг удхые хазагайруулха зорилготойгоор пропагандистска үргэн ехэ кампани ябуулаа. Болоhон ушарые олониитэ зоной ойлгожо абаха ябадалые hаатуулхын, энээнтэйгээ хамта Берлиндэхи гэмтэ авантюрые зоригжуулагшадай ба эмхидхэгшэдэй хэhэн хорото ябуулгые олониитэ зонhоо нюухын түлөө бүхы шадалаараа оролдожо байна.

Берлиндэхи июниин 17-ной провокациие баруун гүрэнүүдэй хархис бүлэг нюурнууд, тэдэнэй туhамаршад—баруун-германска монополистнууд нарин нигтаар бэлэдхэhэн байба гэжэ баримтанууд гэршэлэн харуулна. Эдэ бүлэг нюурнууд ба монополистнууд хадаа арадта харша гэмтэ интересые хамгаалжа, эб найрамдалай хэрэгые таhалдуулхаяа, оронуудай хоорондохи харилсаае муудуулхаяа, арадуудай хоорондо хёмороо үүдхэхэеэ оролдожо байна.

Берлинэй демократическа секторто болоhон провокаци Германска асуудалые амгалан ёhoop шиидхэхэhээ айдаг хүнүүдэй, германска арадай демократическа хүсэнүүдые бэхижүүлхэhээ айдаг, Германска Демократическа Республикын амжалтануудта зэбүүрхэн дурагүйтэдэг хүнүүдэй хэрэг үйлэ мүн.

Берлинэй баруун секторнүүдтэ, гол түлэбтөө американска секторто шэбээлhэн, немецкэ арадта эсэргүү дайсан харша хүсэнүүд Германска Демократическа Республикада сохилто хэхэеэ үни удаанай бэлэдхэжэ байгаа. Баруун германска «Дер Шпигель» гэжэ журналай мэдээсэhэнэй ёhoop, Аденауэрай баруун гарынь болоhон, Берлиндэхи провокацинуудые өөрөө эмхидхэhэн боннско министр Кайзер аяар үнгэрэгшэ жэлэй март hарада иигэжэ hаймhараа hэн: «Генеральна түсэб бэлэн болоо гэжэ хэлэхэдэ болохо», болзорто үдэрнай «юумэндэ багаар этигэгшэдэй бододогто орходоо бүри түргэнөөр орожо ерэхэ байна».

Англиин ба Франциин эзэмдэгшэ засагаархид Берлиндэхи гэмтэ авантюра бэлэдхэhэн хэмжээ-ябуулганuудые мэдэжэ байгаа гэжэ тоолохо баримтанууд бүрин бии.

Провокаци хадаа американска сэрэгэй засагаархидай сэхэ хүтэлбэри доро бэлэдхэгдээ гэжэ июниин 17-до гуримгүй байдал үүдхээд баригдаhан этэгээдүүдэй үгэнүүдhээ элирнэ. Берлиндэ гэмтэ авантюра бэлэдхэхэ гэhэн фашистска авантюристнууд Берлинэй американска секторто бөөгнэрэн сугларhан байна. Американска офицернүүд доллароор хүлhэлэгдэhэн hүйдхэлшэдые зэбсэглэhэн, тэдэндэ заабари үгэhэн, ямар юумэнүүдые галдаха, добтолхыень заажа үгэhэн байгаа. Берлинэй американска секторhээ демократическа секторто үймөө эмхидхэхэ гэжэ эльгээгдэhэн тэдэ хүлhэншэдэй нэгэн Вернер Кальковский провокаци болоhон үдэр баригдажа, асуулта болоходо иигэжэ хэлээ: «Бидэнэр правительствын гэрнүүдтэ добтолхо, гал түймэр хэхэ, магазинуудые тонохо, арадай полицейскэнүүдые унатарынь сохихо, буу зэбсэг хэрэглэжэ засагай органуудта эсэргүү тэмсэл хэхэ гэhэн даалгабари абаа hэмди».

Берлинскэ провокаци эмхидхэгшэд хэhэн гэмээ сагааруулхын тула Берлиндэ июниин 17-до үүдхэгдэhэн гуримгүй байдалые «немецүүдэй өөhэдынь дура хүсэлынь мүн» хэбэртэйгээр харуулха гэжэ оролдоно. Гэбэшье, гуримгүй байдалай эхилхэ багта гэр байрануудые галдахын тулада бензинтэй шэлнүүдтэй американска ашаанай машинанууд Берлинэй советскэ секторэй хилэ дээрэ ерээд байба. Энэ ушар «немецүүдэй өөhэдынь дура хүсэл гаргалга» гэдэгтэ ямар хабаатай гээшэб?—гэжэ эдэ господинуудhаа асуугдаха байна. Американска репродукторнууд үймөө үүдхэн зоригжуулха зорилготойгоор лэ ниишэ асарагдаhан байгаа бэшэ аал? Мүн лэ иимэ зорилготойгоор американска офицернүүд Зүүн Берлиндэ зоргоороо аашалhан фашистска отрядуудай гол дундань байгаа бэшэ аал? Предприятинуудта үүдхэгдэhэн гуримгүй байдал үргэлжэлүүлхые уряалжа, уридшалан бэлэдхэгдэhэн листовконуудые демократическа сектор дээгүүр американска самолёдууд хаяагүй аал? Германска Демократическа Республикын премьер-министрын орлогшо Отто Нушкые хулууhан ябадалда американска полици хабаадалсаагүй аал?

Берлинэй Демократическа секторто провокаци үүдхэн эмхидхэгшэд гэмтэ хэрэгээ нюужа шадахагүй. Дэлхэйн ниитэ хүн зондо мэдээжэ болоhон, июниин 17-ной событинуудые мүрдэхэдэ элирэн гараhан баримтанууд юу харуулнаб гэхэдэ, дайсад тэрэ үдэр Германска столицын үйлсэнүүдтэ ехэ провокаци эмхидхээ, энэнь германска арадай үндэhэн шухала интересүүдтэ эсэргүү, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал тогтоохо хэрэгтэ эсэргүү гэмтэ ябуулга мүн гэжэ харуулна.

Берлиндэхи хариин хүлhэншэдэй хэhэн авантюра үнинэй бэлэдхэгдэжэ байгаа, энэ авантюрые американска тагнуул хадаа Советскэ Союзда ба демократическа лагериин оронуудта эсэргүү hүйдхэлтэ ябуулганuудта зорюулан үшөө 1951 ондо США-гэй конгрессэй гаргаhан фондhoo hомолжо байгаа гэжэ мүнөө бүрин тодоор элирбэ. Баруун гүрэнүүдэй агентнуудай энэ мүнгөөр тэжээгдэжэ байhан этэгээдүүд Берлиндэ фашистска үймөө үүдхэхые hэдэhэн байна.

Энэ провокаци хадаа баруун гүрэнүүдэй гаргаhан ехэ оролдолгын аша үрэ мүн гэжэ английска буржуазна хэблэлшье хүрэтэрөө тэмдэглэнэ. «Энэ ушарта эгээн дээдэ зэргын пунктда хүрэhэндэл адли юумэ болоо. Энээниие туйлаха хэрэгтэ Би Би Сигэй, «Америкын голосой» ба «Сүлөөтэ Европын радиогой» пропаганда олон жэлэй турша соо туhалжа байгаа»,—гээд «Экономист» гэжэ английска журнал бэшэнэ. «Нью стейтсмен энд нейшн» гэжэ английска нүгөөдэ журнал иигэжэ мэдэрнэ: «Үймөөн зүндөө үүдэhэн шэнжэтэй хэбэртэйгээр баруун гүрэнүүдэй хэлэдэг баталамжануудые иигэжэ ойлгохо хэрэгтэй гэбэл, хэнэйшье мэдэhээр, этээл иимэ юумэ үүдхэхын тулада агентнуудта ба радиопропагандада зорюулагдажа олон миллион доллар гаргашалагдаhан байна».

Энээниие мэдэрhэндэл адлишуу баримтанууд английска хэблэлhээ гадна, мүн американска хэблэлдэшье бии юм. Жэшээнь, июниин 18-да Юнайтед Пресс агентствын мэдээсэhэнэй ёhoop, США-гэй конгрессэй зарим гэшүүд Берлиндэ болоhон гуримгүй байдал «США-гэй зүгhөө пропаганда хэhэн ба правительствын нюуса фонднуудые далдаар хэрэглэhэн ашаар үүдхэгдээ гэжэ хэлэхэ хэбэртэй байгаа». Берлинэй демократическа секторто эмхидхэгдэhэн гуримгүй байдал, мүн Чехословакида хариин агентнуудай хэhэн авантюра «миинтэ болоhон ушарнууд байгаагүй», эдэниие США үүдхэн зоригжуулhан байна гэжэ сенатор Потчер мэдүүлбэ.

Хэрбээ Берлиндэхи авантюрые үүдхэhэн хариин үүдхэлшэдэй байгаагүй hаа, хэрбээ далайн саанахи тусхайта бүлэг нюурнуудай зүгhөө фашистска авантюристнуудта олон миллион доллар үгтөөгүй hаа, авантюрын өөрөө гарахагүй байhаниинь лабтай.

Энээнтэй дашарамдан иимэ баримта тушаа анхаралаа хандуулмаар байна гэбэл, Баруун Берлиндэ 50 миллион доллар хэмжээнэй нэмэлтэ туhаламжа гэдэгые США үгэхэ байна гэжэ провокациин буруу hүрэhэнэй hүүлээр июниин 18-да президент Эйзенхауэр мэдүүлбэ. Официальна ёhoop болоходоо, эдэ hомологдоhон долларнууд «Баруун Берлинэй экономикые саашадань бэхижүүлхэ» гэhэн зорилготой хэбэртэй. Гэбэшье, доллароор мэхэлхэ гэhэн энэ зуушые Берлиндэ буруу hүрэhэн американска агентнуудай hанааень заhаха гэhэн hэдэлгэ мүн гэжэ берлинэйхид зүбөөр тоолоно.

Берлинэй демократическа секторто хариин гүрэнүүдэй агентурын үүдхэhэн гуримгүй байдалые тусгаарлан амяарынь хаража болохогүй. Берлиндэ хариин хүлhэншэдэй үүдхэhэн авантюра хадаа Урда Корейдэ Ли Сын Манай hүрэг дээрэмшэдэй үүдхэhэн провокацитай сэхэ холбоотой юм.

Эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй бэелүүлдэг политикын эсэстэ уласхоорондын байдалдахи түгшүүрилэй hуларhан шэнжэтэй болоhон эгээл тэрэ үедэ Берлиндэхи фашистска авантюрын үүдхэгдэhэниинь, Корейдэ Ли Сын Манай авантюрын үүдхэгдэhэниинь миинтэ бэшэ.

Паньмыньчжоньдо хэлсээ хэгдэhэнэй ашаар сэрэгэй пленэйхидые репатриацилха тухай хэлсээндэ гар табигдаба. Корейдэ даб дээрэхи эблэрэлгэ эгээл ойрын үдэрнүүдтэ бодото дээрээ боложо болохо hэн. Зүгөөр, Корейдэхи дайе болюулха ябадал дайн сэрэг хэхэеэ оролдогшодые, эб найрамдалай дайсадые ханганагүй. Корейдэхи даб дээрэхи эблэрэлгэ тухай хэлсээе таhалдуулхын тулада, эдэ тон хархис этэгээдүүд хорото провокаци хэбэ. Июниин 17-ной hүни Ли Сын Манай захиралтын ёhoop, Масандахи, Пусандахи ба американска командалгын хиналта доро байдаг сэрэгэй пленэйхидэй бусад лагерьнуудта Корейскэ Арадай армиин плендэ абтаhан боецүүд олоороо «сүлөөлэгдэhэн» байна. Теэд эдэ боецүүд нейтральна оронуудай комиссиин үзэмжэдэ үгтэхэ ёhотой байгаа. Корейдэ даб дээрэ эблэрэлгэ хэхэ тухай хэлсээ баталалгые таhалдуулха гэжэ сэхэ hэдэhэн hэдэлгэ мүн гэжэ лисынмановска hүрэг дээрмэшэдэй энэ жэгшүүритэ аашые бүхы дэлхэйн үргэн ниитэ зон зүбөөр сэгнэнэ. Неругай түрүүлэлгэ доро болоhон, европейскэ оронуудтахи индийскэ элшэн сайдуудай конференци үргэн ниитэ зоной hанал бодолые харуулха зуураа, Ли Сын Манай энэ хорото ябуулгые «туйлагдаад шахуу байhан хэлсээнүүдые таhалдуулха гэжэ зорюута hэдэhэн hэдэлгэ мүн» гэжэ сэгнэбэ.

Берлиндэ ба Урда Корейдэ хэгдэhэн провокацинууд хадаа уласхоорондын түгшүүрил hула болгохые оролдожо байгаа эб найрамдалай хэрэгые таhалдуулха гэhэн,

(Түгэсхэлынь 4-дэхи нюурта)

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй сесси

Июниин 20-ной түгэсхэлэй заседани

БУДАПЕШТ, июниин 20. (ТАСС-эй тусхай корреспондент). Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй сессиин түгэсхэлэй заседани японско түлөөлэгшэ профессор Икуо Оямын түрүүлэлтэ доро мүнөөдэр нээгдэбэ. Эхилэлгын тобшохон үгэ хэлэхэ зуураа, Икуо Ояма Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй мүнөөнэй сессиин ехэ удхашанартай байһые онсо тэмдэглээ. Эдэ хэдэн үдэрнүүдтэ болоһон зүбшэн хэлсэлгэнүүдэй үедэ, — гэжэ тэрэ хэлээ, — хэлсээнүүд тухай принципэй бүхы оронуудта үргэнөөр дэмжэгдэхэ байһаниинь элирээ. Энэ дэмжэлгэнүүд эб найрамдал хамгаалхын түлөө хүсэтэ кампани ябуулха арга олгоно, эб найрамдалай түлөө манай бүхэдэлхэйн хүдэлөөнэй замда энэ сесси ураг шаа хэһэн алхам болохо байна.

Удаань бельгийскэ делегациин гэшүүн Дассестэ үгэ үгтөө. Үбгэ һамган Розенбергтэниие Америкын Холбоото Штадуудта саазалан алаһан тухай сессидэ хабаадагшадта тэрэ мэдээсээ. Һүүлшын минута хүрэтэр, — гэжэ тэрэ хэлэбэ, — тэдэнэй үршөөлдэ хүртэхые бидэнэр хүлеэжэ байгаабди. Эдэ гашуудалта событинуудһаа боложо сэдьхэл зүрхэеэ ехээр хүдэлгэһэнөө энэ трибуна дээрэһээ мэдүүлэнгүй байжа шадахагүй байнаб. Манай бүгэдөөрөө шаналһанай мэдэрэлые хэлэбэб гэжэ би һананаб. Үбгэ һамган Розенбергтэнэй үхэл манай харюусалгые бүри дээшэлүүлнэ, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай принципүүдэй илахын түлөө бүри оролдосотой шангаар тэмсэхыемнай уялгана.

Эндэ байгшад, бултадаа хүл дээрээ зогсон байжа Дассесын мэдээсэлые шагнаһан, үбгэ һамган Розенбергтэнэй дурасхалые минута соо аниргүй байжа шаналан хүндэлһэн байна.

Энэ бузар муухай хэрэг тушаа манай позици, — гэжэ түрүүлэгшэ Ояма хэлээ, — бултанда ойлгосотой.

Манай зэбүүрхэл тон ехэ. Эб найрамдалай ба хэлсээнүүдэй түлөө тэмсэлдэ манай бүхы хүсэлэлые бидэнэр зорюулха, бүхы дэлхэй дээрэ манай ажал-ябуулгые бүри үргэдхэхэ ёһотойбди.

Политическэ асуудалнуудай талаар комиссиин хүдэлмэриин дүнгүүд тухай Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Бюрогой гэшүүн Габриэль д'Арбусье мэдээсэхэ зуураа, бүхы дурадхалнуудые, тусхайлбал, индийскэ делегациие толгойлогшо Сокхеягай дурадхалые шэнжэлжэ үзэбэ, тиин комисси болбол хэлсээнүүдэй түлөө бүхэдэлхэйн кампани ябуулха тухай декларациин проект зохёогоо.

Энэ документын үндэһэ һууриинь дүрбэн идей юм гэжэ д'Арбусье хэлэбэ. Системэнүүд ба ёһо гуримуудай эбтэй амгаланаар ажабайлгын принцип мүнөө шухала байхаһаа гадна, тэрэшэлэн байжашье шадаха ба бултанда таарамжатай һайншье байна. Ямаршье арсалдаануудые гансахан лэ хэлсээнүүдэй метод хэрэглэн шиидхэбэл энэ эбтэй амгаланаар ажаһуулгые туйлажа болохо байна. Бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалда аюул тохёолдуулжа болохо проблемэнүүд үшөө бии, хэлсээнүүдые хэжэ тэдэниие шиидхэхэ ябадал туйлаха шухала, эсэстээ дүрбэдэхи идей юуб гэхэдэ, хэдэ хэдэн элитэ амжалтануудые туйлаһан байбашье, бидэнэр өөһэдынгөө хүсэлэлые һуладхажа үшөө шадахагүй байнабди. Манай хүсэлэлөө багаханааршье һуладхалга туйлаһан амжалтануудыемнай хосоргон һалгажа болохо байна. д'Арбусье декларациин проектые уншаба. Тэрээниие сессидэ хабаадагшад нэгэн һаналаар һайшаагаа.

БУДАПЕШТ, июниин 22. (ТАСС). Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй ээлжээтэ сесси үсэгэлдэр Будапештдэ хүдэлмэреэ дүүргэбэ.

Сессидэ хабаадагшад хадаа Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй составта нэмэжэ һунгагдаһан ажал-ябуулагшадай списогые түгэсхэлэй заседани дээрэ батална. Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй бюро тус списогые дурадхаба. Бүхы дээрээ 43 ороной 131 түлөөлэгшэд Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй составта һунгагдаба.

Удаа тээнь, хэдэн делегадуудай үгэ хэлэһэнэй һүүлээр, сессидэ хабаадагшад Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй декларациин проектые ба уряалай проектые нэгэн һаналаар һайшааһан байна.

Стокгольмын 700 жэлэй ойе һайндэрлэлгэ

СТОКГОЛЬМ, июниин 22. (ТАСС). Стокгольм городой муниципалитет хадаа городой ойтой дашарамдуулан баярай вечер хэбэ, тэрээндэ 1100 айлшад хабаадаа.

Тус вечер дээрэ король, королиин бүлын гэшүүд, премьер-министр Эрландер, правительствын гэшүүд, риксдагай депутадууд, Стокгольм городой муниципалитедэй гэшүүд, дипломатическа түлөөлгэтэ зургаануудай толгойлогшонор ба гэшүүд, городой ойтой дашарамдуулан Стокгольмдо ерэһэн гадаадын айлшад, мүн шведскэ олониитын түлөөлэгшэд байлсаба. Ажалшадай депутадуудай Московско городской Соведэй түрүүлэгшэ М. А. Яснов, СССР-һээ Швецидэ байгаа посол К. К. Родионов суглараһан хүнүүдэй дунда байлсаба.

Энэ вечер баярай суглаагаар нээгдээ. Городой мэр К. А. Андерсон ба профессор Нильс Анлунд гэгшэд тус суглаан дээрэ үгэ хэлэбэ.

КОРЕЙДЭХИ СОБЫТИНУУД

АРАДАЙ АРМИИН ГЛАВНА КОМАНДОВАНИИН МЭДЭЭСЭЛ

ПХЕНЬЯН, июниин 22. (ТАСС). Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командовани июниин 22-то иигэжэ мэдээсэбэ:

Үнгэрһэн үдэр Арадай армиин соединенинүүд Пенамдонэй райондо дайсанай шанга добтолгонуудые гэдэргэнь сохибо.

Дайсанай самолёдуудые агнан буудагшад мүнөөдэр дайсанай 1 самолёт унагаажа, 1 самолёдыень гэмтээгээ.

ПХЕНЬЯН, июниин 23. (ТАСС). Үнгэрһэн үдэр бүхы фронтнууд дээрэ артиллерийскэ буудалдаан болобо гэжэ Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай Армиин Главна командовани мүнөөдэр мэдээсэбэ.

Үсэгэлдэр һүни американска самолёдууд Пхеньян, Синьыйчжу городуудта дахин добтолжо, тэдэниие зэрлиг муухайгаар бомбодобо. Олон хүн алагдаа, 20 землянка һандаргагдаа.

Сүлөөлэгдэһэн хойноо Отто Нушке гэгшын хэһэн мэдүүлгэ

БЕРЛИН, июниин 19. (ТАСС). АДН агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, ХДС-гэй түрүүлэгшэ ба ГДР-эй премьер-министрын орлогшо Отто Нушке американска арестһаа сүлөөлэгдэһэнэйнгээ һүүлээр ХДС-гэй правлениин байшанда мэдүүлгэ хэбэ. Американска офицернүүд Советскэ Союз ба ГДР-эй правительство тухай хардалгата «мэдэрэлгэ» тэрээнһээ абахые нэгэтэбэшэ һэдэбэ гэжэ тус мэдүүлгэ соонь хэлэгдэнэ. Хорото муухай аргануудай туһаламжатайгаар Баруун Берлиндэ һүни орой болотор тэрэниие байлгаха гэжэ оролдобо. Асуултын үедэ Отто Нушке дары сүлөөлхые нэгэтэбэшэ эриһэн ба доромжолгодо, арестда эсэргүү эрид шанга протестнүүдые хэһэн байна. Гэбэшье, американска офицер тэрэнэй эрилтэдэ иигэжэ харюусаба: «Бүхы юумэ тухай би Вашингтондо телеграфаар мэдээсээб, зохихо харюу хүлеэхэ ёһотой байнаб. Тэрэ хүрэтэр та арестда байха ёһотойт».

Өөрынгөө сотруднигуудта ба сугларһан гражданинуудта хандаха зуураа, Отто Нушке иигэжэ мэдүүлбэ: «Эб найрамдалые нэгэдэмэл хүсэлэлгөөр сахихын тулада, манай эхэ ороной нэгэдэлые туйлахын тулада хүдэлмэридөө мүнөө эрид шангаар оролсоё.

Советскэ сэрэгүүдэй, гүрэнэй органуудай, эб найрамдал хүсэгшэ гражданинуудай эрид шанга хэмжээ-ябуулганууд манда тон тодорхой байха ёһотой, тэдэнэр Германида эб найрамдалые абараа».

Хэрбээ баруун германска провокаторнуудай хараалһан аашань хэгдэһэн байгаа һаа, Германи шэнэ дайн үзэхэ байгаа, тэрэ дайнай дүнгүүдые «уридшалан харахань бэрхэтэй байгаа» гэжэ Отто Нушке тэмдэглэбэ.

Үбгэ һамган Розенбергтэниие алалгада эсэргүү профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн федерациин протест

ВЕНА, июниин 20. (ТАСС). Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн федераци болбол үбгэ һамган Розенбергтэниие саазалан алалгада эсэргүү протестын телеграммые Холбоото Штадуудай президент Эйзенхауэртэ ябуулба. «Эб найрамдалда дуратай хүнүүд тон ехээр гайханхай. Холбоото Штадуудай аашалжа байгаа хархис этэгээдүүдэй зүгһөө үбгэ һамган Розенбергтэниие, зүб бодолтой хүнүүдые алалгада эсэргүү мэдээсэл хадаа хүдэлмэришэдые, албахаагшадые дэлхэйн бүхы үнэн бодолто хүнүүдые зэбүүрхүүлээ».

Үбгэ һамган Розенбергтэниие саазалан алалга тушаа

РИМ, июниин 22. (ТАСС). Американска засагаархидай суудэй аашада эсэргүү протестын ехэ демонстрацинуud үбгэ һамган Розенбергтэниие саазалан алалгатай дашарамдуулан бүхы Итали дотор болобо. Траурай тэмдэг болгон, Римэй промышленна бүхы предприятинууд дээрэ июниин 20-до хүдэлмэри 15 минута гү, али хахад часаар зогсоогдоо. Городской транспорт хүдэлмэреэ 5 минута соо зогсооһон байна. Үдэшэ олон мянгаад гражданинууд американска посольствын байшангай үмэнэ сугларба. Буу зэбсэгтэй 200 гаран полициинхид посольствын байшангые хамгаалаа, тэдэнэр демонстрантнуудта добтолжо, 250 хүниие арестовалба.

Миланда бүхы предприятинууд 15 минута соо забастовко хэбэ. Забастовконууд ба гашуудалай демонстрацинууд Неаполь, Венеци, Модена, Терни, Пезаро, Флоренци, Пиза, Фоджа ба бусад городуудта тэрэшэлэн болобо.

Египетскэ шэнэ правительствын состав

КАИР, июниин 20. (ТАСС). Хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор, Египедые республика гэжэ соносхоһоной, республикые шэнэдхэн эмхидхэһэнэй һүүлээр хүтэлбэрилхы революционно совет гэдэгэй (1952 оной июльдэ сэрэгэй переворот хэлгые хүтэлбэрилһэн бүлэг офицернүүд— Ред.) гэшүүд тэрээндэ гол тушаалнуудые эзэлбэ.

Генерал Нагиб республикын президентээр, Египедэй премьер-министрээр томилогдобо.

БЕРЛИНДЭ ХАРИИН ХҮЛҺЭНШЭДЭЙ ХЭҺЭН АВАНТЮРА БУРУУ ҺҮРӨӨ

(Түгэсхэл)

энээнтэй нэгэн хамта реакциин хүсэнүүдые, дайн сэрэгэй хүсэнүүдые зоргоорнь табиха гэһэн имагта гансахан лэ зорилготой юм гэжэ ойлгоходо бэлэн байна.

Германска Демократическа Республикын правительство уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулхые оролдожо байгаа эб найрамдалда дуратай гүрэнүүдэй зориг эрмэлзэлгые дэмжэн, һүүлэй үедэ хэдэ хэдэн шухала хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлээ. Эдэ хэмжээ-ябуулгануудынь Германиин зүүн ба баруун хубинуудай бэе бэедээ дүтэ болохо хэрэгтэ туһа хүргэнэ. Энээнтэй нэгэн хамта, Германска Демократическа Республикын правительство болбол республикынгаа хүн зоной ажана байдалые нилээд һайжаруулха хэрэгтэ зорюулагдаһан хэдэ хэдэн шиидхэбэринүүдые абаа. Таһара удаа татагдаһан Германиие нэгэн бүхэли, демократическа ба эб найрамдалда дуратай гүрэн болгожо нэгэдхэхэ ябадалай ниитэ үндэһэ һуури байгуулха замда ехэ алхам мүн болоно гэжэ ГДР-эй правительствын эдэ хэмжээ-ябуулгануудые Германиин өөрынь ба Германиһаа гадуурхи олониитэ зон зүбөөр сэгнээ.

ГДР-эй правительствын абаһан эдэ хэмжээ-ябуулгануудые Аденауэрай бүлэг дээрмэшэд ба тэдэниие үмөөрэгшэд өөһэдымнай политикада тохёолдуулха ехэ аюул мүн гэжэ тоолоно. Аденауэрай бүлэг дээрмэшэдэй политикань Германиие нэгэдүүлгэдэ алибүхы аргаар һаад хэхэ, Европодо эб найрамдал бэхижүүлгые һаатуулха ябадалда зорюулагданхай.

Хариин провокаторнууд болбол немецүүдые дайн сэрэг хэхэ замда түлхин оруулжа байна. Тэдэ провокаторнуудта Германи — бусадай газар, немецкэ арад — бусадай арад байха юм. Тиимэһээ тэдэ провокаторнууд немецкэ хүн зондо тохёолдохо аюулта хойшолонгуудые тоонгүйгөөр, өөһэдынгөө али бүхы хорото һанаашалгануудые бэелүүлхын тула немецүүдые хэрэглэхэ гэжэ оролдоно.

Германска арадай, Европодохи эб найрамдалай хэрэгэй золынь болоходоо хариин хүлһэншэдэй гэмтэ һэдэлгэ буруу һүрөө. Берлиндэ болоһон событинууд Германска Демократическа Республикын демократическа гуримай бата бэхи байһые, энэ республикын правительствые үргэн ниитэ арад зоной дэмжэдэг байһые харуулаа. Провокаторнууд Берлинэй хүн зониие өөһэдынгөө хойноһоо олоорнь дахуулжа огто шадаагүй. Германска Демократическа Республикын арадай хүсэнүүд фашистска провокаторнуудта, хилын саанахи тэдэнэй эзэдтэ эсэргүү эрид шанга харюу үгөө.

Берлиндэ хариин хүлһэншэдэй үүдхэһэн авантюрын буруу һүрэһэн ябадал эб найрамдалай дайсадай — пропагандистнарай худал хуурмаг үгэнүүдтэ этигэдэг байһан олон хүнүүдтэ ухаа оруулаа. Германиин олониитэ арад зон хорото һүйдхэлшэдэй гэмтэ ябуулгануудта угаа ехээр зэбүүрхэнэ. Дайсадай хорото аашые усадхаха ябадалда зорюулагдаһан правительствынгаа хэмжээ-ябуулгануудые Германска Демократическа Республикын ажалшад дэмжэнэ. Хүн зоной ажабайдалые эрид һайжаруулха, энгэй промышленностиие, энгэй худалдаа наймаа ба гар үзүүрэй ажал хүгжөөхэ, хүдөө ажахые дэбжүүлхэ тушаа республикын правительствын бэелүүлжэ байгаа хэмжээ-ябуулгануудые Германиин олониитэ зон һайшаана. Германска арадай үмэнэ байгаа энэ гол зорилгые —амгалан байдалта, демократическа ёһоор Германиие нэгэдүүлхэ зорилго шиидхэхэ хэрэгые тус хэмжээ-ябуулганууд угаа хүнгэн болгоно гэжэ олон миллион немецүүд ойлгоно. Түрэл оронойнгоо хахаралые усадхаха гэжэ тон ехээр хүсэдэг германска арад шэнэ аюул зоболондо оруулхые хүсэгшэдэй хойноһоо дахахагүйл. Германска арад эб найрамдалай, демократиин, нэгэдэлэй замаар ябаха байна.

«Партиин байдал ба тэрэнэй шууд сэхэ зорилгонууд тухай» июниин 21-дэ мэдүүлһэн мэдүүлгэ соогоо Германиин социалистическэ единэ партиин Центральна Комитедэй пленум хадаа Берлиндэ болоһон фашистска авантюрые зориг жуулагшадые, энээниие үүдхэһэн гэмтэ нюурнуудые бодото дээрэнь элишэлээд, ГДР-эй демократическа гуримые саашадань бэхижүүлхэ, республикын ажалшадай материальна байдалые һайжаруулха тодорхой хэмжээнүүдые хараалаа. Политическэ хоёр шэглэлнүүдэй хоорондохи: дайн сэрэг үүдхэлгэдэ зорюулагдаһан Аденауэрай бүлэг дээрэмшэдэй политика ба эб найрамдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ зорюулагдаһан Германиин социалистическэ единэ партиин, ГДР-эй правительствын политика хоёрой хоорондохи тад ондоо илгаа энэ мэдүүлгэ соо онсолон тэмдэглэнэ. Мэдүүлгэ дотор иигэжэ хэлэгдэнэ:

«Аденауэр, Олленхауэр, Кайзер ба Рейтер гэгшэд дайн сэрэг хэхэ зорилготой. Тиимэһээ эдэнэр бидэндэ эсэргүүгээр добтолго хэжэ байна. Тиимэһээ Баруун Германи фашизмын ба реакциин гуламта болгогдожо байна.

Манай парти, манай правительство эб найрамдалай түлөө тэмсэнэ. Тиимэһээ бидэнэр жэшээтэ һайн амгалан экономико хүгжөөхэ зорилготойбди. Манай шэнэ хараа бодол хадаа немецкэ газар дээрэ хэгдэхэ гэһэн сэрэгэй алибүхы провокацида эсэргүү бүхы немецүүдэй тэмсэлдэнь тон хурса зэбсэг боложо үгэнэ».

Эб найрамдалай дайсад уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулха ябадалда һаад хэхын тула, арадуудай холбоо харилсаагаа бэхижүүлхэ хэрэгые таһалдуулхын тула бузар муухай али бүхы арга хэрэгсэлнүүдые хэрэглэхэһээ түбэгшөөнэгүй гэжэ Берлиндэ ба Урда Корейдэ болоһон событинууд харуулаа. Берлиндэ хариин хүлһэншэдэй хэһэн авантюра сүм буруу һүрөө. Эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй нигта жагсаалтай, эмхи гуримтай байха ябадал, эдэ хүсэнүүдэй нигта нэгэдэл хадаа Ли Сын Манай һүрэг дээрэмшэдэй ба тэрэниие үмөөрэгшэдэй үүдхэһэн провокациин буруу һүрэхэ байһанай найдабари нүхэсэл мүн.

Эб найрамдалай хэрэгые нангинаар сэгнэдэг бүхы хүнүүд эдэ событинуудһаа шухала тобшолол хэхэ, һэрэмжэеэ эсэшэ сусашагүйгөөр дээшэлүүлхэ, хархис бүлэг нюурнуудай хорото аашануудые элишэлхэ, эб найрамдал сахин хамгаалхын ба бэхижүүлхын түлөө тэмсэлээ улам бүри шангадхаха байна.

(«Правдын» июниин 23-най түрүү бэшэгһээ).

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: БМАССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ һаяхан болоһон дуунай һайндэртэ городой предприятинуудай ба эмхи зургаануудай уранһайханай самодеятельностиин коллективүүдэй нэгэдэмэл хоор «Сталин тухай дуу» дуулажа байна. М. Баировай фото.

Кяхта городто

Нүхэрэй ёһоной уулзалга

Һаяхан городой стадион дээрэ «Спартак», «Искра» гэжэ һайн дуранай спортивна обществонуудай команданууд футболоор городой түрүү һуури эзэлхын түлөө шангаар тэмсэбэ.

Искрынхид булюу һайнаар наадажа, 3:0 гэһэн тоотойгоор нүгөөдүүлээ шүүбэ.

Эрхим оёдолшо

Комсомолка Елена Степанова Куйбышевай нэрэмжэтэ олзоборилгын артелиин оёдолой цехтэ хүдэлмэрилжэ эхилһээр жэл үлүүтэй боложо байна. Гэбэшье, нүхэр Степанова богонихон болзор соо эрхим мэргэжэлтэй оёдолшо болоод, артель соогоо алдаршаа.

Мүнөө нүхэр Степанова эхэнэрэй ба эрэшүүлэй элдэб модын костюмуудые, платьенуудые эрхим шананартайгаар оёно, үдэрэйнгөө даалгабариие 150 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

Городской парк

Городой ажалшадай амаралтын парк гоё һайханаар шэмэглэгдэнхэй. Тэндэ городой ажалшадай сүлөөтэй сагаа культурнаар үнгэргэхэ арга боломжо дүүрэн хангагданхай. Амаралтын парк соо оркестрын хүгжэм доро танца болодог, биллиардна таһаг, уншалгын зал хүдэлмэрилдэг, концертнэ зунай зал соо уранһайханай самодеятельностиин кружогойхид концерт табидаг, ёохор болодог, кино гарадаг байна.

Мүнөө городской коммунальна таһагай хүдэлмэрилэгшэд паркын газаагуурхи талмайе асфальтаар хушажа байна.

Б. Тугнуйский.

Малажал хүгжөөхэ түсэбөө дүүргэбэ

Кударын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Банзаров, парторганизациинь секретарь нүхэр Ранжуров) малажал хүгжөөхэ 1953 оноойнгоо түсэбые бүхы түрэлэй малаар дүүргэбэ.

Малажал хүгжөөхэ түсэбөө Ждановай нэрэмжэтэ томодхогдоһон колхоз тэрэшэлэн дүүргээ. Энэ колхоздо малай үүлтэр һайжаруулха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдана. Энэ жэлдэ үүлтэртэ үнеэдэй тусхай фермэ байгуулагдаа. Тус колхоздо нарин нооһотой хонид үсхэбэрилэгдэнэ. Мүнөө колхоздо 1200 толгой һайжаруулагдаһан үүлтэрэй хонид, тэрэ тоодо «советскэ меринос» үүлтэрэй 18 хуса бии.

Малажал хүгжөөхэ хэрэгтэ эрхим амжалтануудые туйлаһанайнгаа түлөө эдэ колхозууд аймагай Хүндэлэлэй доскада бэшэгдээ.

П. Эрдынеев.

Ехэ шүүбэри

Бурмонкоопсоюзай правлениин коллектив гүрэнэй урьһаламжаар шүүбэри шалгалгые коллективнээр үнгэргэдэг юм. Шүүбэритэ таблицын гарахатай сасуу тэндэ байгуулагдаһан тусгаар комисси урьһаламжа баригшадта шүүбэрээ шалгаха хэрэгтэнь туһа үзүүлдэг байна. 1953 оной туршада Бурмонкоопсоюзай хүдэлмэрилэгшэд хамта дээрээ 40 мянган түхэриг шүүгээ.

Һаяхан гүрэнэй 2 процентнэ урьһаламжын шүүбэритэ таблицаар автогаражай харуулшан 10 мянган түхэриг, түсэблэлгын таһагай хүдэлмэришэн мянган түхэриг шүүгээ. Мүн бусадшье хүнүүд шүүһэн байна.

Д. Колмаков.

Хизаар ороноо шэнжэлэлгын музейдэ

Хизаар ороноо шэнжэлэлгын музей байгаалиин таһаг туристска аяншалгада ябаха һурагшадта туһаламжа болгон тусгаар выставкэ эмхидхэбэ.

Энэ выставкэдэ үлгөөтэй байгаа географическа карта дээрэ манай республикын нютагуудаар аяншалхада таатай зохид газарнууд заагданхай. Эдэ маршрудуудаар ябахадаа һурагшадай юу хараха байһые элдэб зурагууд элирүүлжэ үгэнэ.

Мүн аяншалгада ябахадаа элдэб ургасануудай, амитадай, малтамалнуудай гербари, коллекци яажа суглуулха тухай, бэедээ юу абажа ябаха тухай эндэ заагдана.

Выставкэ харагшад эдэ бүгэдэтэй танилсахаһаа гадна, түрэл нютагаа шэнжэлхэ тухай элдэб номууд ба брошюрануудые эндэһээ абажа уншана.

З. Бухарова.

Москва ошохонь

Хүнгэн атлетикээр Российска Федерациин түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн июлиин 11-һээ 18 болотор Москвада болохонь. Энэ мүрысөөндэ манай республикаһаа 28 спортсменүүд хабаадалсаха юм. Тэрэ тоодо Сибириин ба Зүүн зонын чемпионууд Ч. Сыжипова, Т. Шевчук, В. Еременко, БМАССР-эй чемпионууд Е. Шевчук, А. Кузнецов, А. Любимова, А. Шишкова ба бусад бии.

Мүнөө эдэ спортсменүүд тренер А. Горох гэгшын хүтэлбэри доро бэлэдхэл хэжэ байна.

Л. Бобыкин.

Редактор Б. Ц. ЦЫЖИПОВ.

Мүнөөдэр КИНО, ТЕАТРНУУДТА

«ПРОГРЕСС» кинотеатрта — «Джамбул» (12, 14, 16, 18, 20 ба 22 час.).

«ЭРДЭМ» кинотеатрта — «Богдан Хмельницкий» (11 ба 13 ч.), «Седая девушка» (15, 17 ба 21 час.), «Чудесный исцелитель» (19 ба 23 ч.).

«ХРОНИКО» кинотеатрта — «Стальной солдат», «Непослушный котенок» (13, 15, 17 ба 20 ч. 30 м.), «Повесть об охоте» (19 час.), «Поезд идет на восток» (22 ч. 30 м.).

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора — 7-85, отв. секретаря—3-23. Отделов: партийной жизни, сельского хозяйства—10-17, пропаганды и переводов—6-84, культуры и быта, промышленности—4-52, мест. информации и писем—11-05. Для междугородных переговоров—16.

Н—00564. Типография Управления по делам полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР.